درعلیه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.ռ
» վեցամսեայ. 70 »
» եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» վեցամսեայ. 20 »
Դրամը կանխիկ. փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական բղբաստի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ՑԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Այս գաւառական քառասունքին անսովոր առատութեամբ հրաժարական կը տեղայ գաւառներէն ու Պոլսէն Ազգ. Պատրիարքարան, ինչպէս ամէն երկու տարի կ'ունենանք կարդալու օրագրութեանց մէջ։ Ի՛նչ ըսել այդ հրաժարականներուն որ աջէն ձախէն կը ժամանեն Ազգ. Պատրիարքարան, Առաջնորդէ, Տեղապահէ կամ տեղապահցուէ, երբեմն ալ Թաղ. Խորհուրդէ, նախանձընդդէմ մրցմամբ, —իբաց առեալ Եգիպտոսի Առաջն. Տեղապահին հրաժարականը՝ զոր Պատրիարքարանի ընդունել տալ աւելորդ պիտի համարուէր, քանի որ Կեդր. Վարչութիւնը կատարեալ իրողութեան մը առջեւ միայն տեղի տուած էր ի սկզբան Տ. Աչոտ Վարդապետի, այժմ եպիսկոպոս, Տեղապահական ընտրութեան։

Չենք կարծեր սակայն որ Ազգ. Վարչութիւնը շուտով տեղի տայ այս յաճախակի հրաժարականներուն, կամ բաց ծակ թողու այս կամ այն եկեղեցականին ամէն մէկ բաղձանքին առջեւ, եթէ ոչ... Դանայեանց կարասը լեցնելու նոր փորձ մը պիտի ըլլար Պատրիարքարանի կողմէ, որ առաջին օրէն փոյթ տարաւ գաւառական հովուութեանց վերակազմութեան, հարկ է ըսել, մեծ աշխատութեամբ։

* * *

Ի՛նչ աղէկ պիտի ըլլար, կը փորձուի մարդ ըսել, եթէ սա գաւառական հովիւներն ալ որոշեալ պայմանաժամով մը... պսակուէին իրենց թեմերուն հետ, ամէն պարագայի մէջ՝ քսանըհինգ տարիէ ոչ աւելի պայմանաժամով։ Արծաթի յոբելեանը տօնել՝ վիճակաւոր եպիսկոպոսին գերբազդյն առաքինութիւնը պիտի ըլլար, և յաճախ վիճակային ժողովուրդին ալ ծայրագոյն համբերութիւնը։ Հիմայ, պարզ օրինակի մը համար, Նիկոմիդիոյ մէջ խնդիր չէր մնար, եւ այն տաք եռանդէն՝ զոր թեմին ժողովուրդը ցոյց կու տայ օրուան քուէտուփին շուրջբոլորը, մաս ու բաժին կը հանէր իր դպրոցին և միւս ազգային հաստատութեանց բարգաւաճման համար, որոնց ողբալի կացութիւնը միա՛յն Առաջնորդին վերագրելն ալ արդարութիւն չի համարուիր թերեւս, նոյն իսկ Նիկոմիդիոյ մէջ, մանաւանդ Յովակիմեան Սրբազանի՝ որ տակաւին հազար որբեր պատըսպարելու առասպելական խոստումը չէ քաւած այս արեւին տակ, եկեղեցւոյ բեմէն հաշիւ կարդացնելու մեծաւորին մշակութեամբը զբաղած։

Այն բարեդէպ պարագային ուր Օրէնքին մէջ մնայ գտնէր գաւառական Առաջնորդներու, նոյն իսկ վարդապետ աստիճանաւորի, պայմանաժամով պաշտօնավարութիւնը, վիճակ ու վիճակաւոր փոխադարձ համբերութեամբ դէշ աղէկ կը վարուէին իրարու հետ, և գլխու ամէնէն մեծ ցաւը պակաս կ'ըլլար մեր վարչական մթնոլորտին մէջ։

Անշուշտ տեղապահներու համար չէ այս հովուական իտէալը, ոչ ալ Պատրիարքական փոխանորդներու համար, որոնք առժամեայ պաշտօն միայն ունին գաւառներու մէջ, առաջնորդական ընտրութիւն կատարել տալ և, եթէ երբեք իրենք առաջնորդ չընտրուին, քիչ մը փոշի թօթափելով ետ դառնալ գալ։ Այս պարզ ու կարճատեւ գործողութեան համար չէ, կարծեմ, որ Յիսուս ըսած է թէ «Առաքինի հովիւը իր ոչխարներուն անձնուէր կ'ըլլայ»։ Դուք ինչպէ՞ս պիտի մեկնէիք Յիսուսի ծանօթ խօսքը, տեարք իմ և... տեղապահք, որ հովուական ցուպէն կը սարսափիք։

* * *

Իսկ ի՛նչ պիտի ըլլայ սա խեղճուկ Զօյլըկին վախճանը, որ մէկ երկու շաբաթէ ի վեր դարձեալ լորձունք կ'արձակէ Դպրոցասէր Ընկերութեան յիշատակին, մէկ քանի տասնեակ յատուկ անուններ մէջ բերելով, որոնք բան մը չեն ապացուցաներ, դիմացը... խոնի էջերուն մէջ ապաստանած։ Դպրոցասէրը, կ'ըսէ, գրագիտուհի չկրցաւ յառաջ բերել, քանի որ անդին Միացեալին հասուցած գրագէտները կը վխտան գաւառներու մէջ։ Այս փաստին առջեւ... Եփրատն անգամ կը կենայ, ո՛ւր մնաց Արեւելքը։ Ինչո՞ւ չեն գրեր եղեր Դպրոցասէրին սանուհիները. մեղք չէ՞ իրենց կերած հացին, և իրենց խմած ջուրին անշուշտ։—Անգամ մըն ալ սա խմբագիրներուն հայցուէ՛ր գաւառացի գրագէտներուն մէկ մեծ մասին երեսէն իրենց կրած տառապանքը, գրական... կաղամբածաղիկներով և ուղղագրական փուշերով խառն տառապանքը։— Այնուհետեւ, կը շարայարէ Զօյլըկ, օրին մէկը վարժուհի մը մտեր է Դպրոցասէրի յարկէն ներս իբրեւ պաշտօնեայ, և մէկ գիշեր միայն մնալով երկրորդ օրը այգուն ելեր գացեր է։ Զօյլըկին նայելով՝ ասիկա ընտիր ապացոյց մըն է եղեր վարժարանի մթնոլորտին պղտորութեան, և մեծ յաջողութեամբ կ'արդարացնէ եղեր իր «Աւելի՛ վեր» բացագանչութիւնը, զոր վերջին անգամ ալ կրկնած է իբրեւ գրական նորութիւն։ Վարժուհի մը մէկ գիշեր միայն մնայ վարժարանի մը մէջ... ի՛նչ վարժարան, և նմանաբար՝ խոհարար մը մէկ օր միայն կենայ տան մէջ... ի՛նչ տուն, կամ աշկերտ մը միայն մէկ օր խանութի մը մէջ... ի՛նչ խանութ, և մանաւանդ ... ի՛նչ տրամաբանութիւն, Զօյլըկ-դիմացինի։

Եւ երբ Դպրոցասէրի սանուհիներէն մին, առանց իր անունը յայտնել ուզելու, կու գայ մէկ քանի դիտողութիւն ընել Զօյլըկի չարամիտ խծբծանքներուն դէմ և երախտագիտութեան հարկ մը հատուցանել իր բազմարդիւն վարժարանին անձնուէր խնամակալութեան, Զօյլըկ դարձեալ կը ցցուի վեր և կարծիք կը յայտնէ՝ թէ յօդուածագիրը մօրուսաւոր եղած ըլլալու է, և ոչ տիկին կամ օրիորդ, կամ թէ գրուածքը ձեռքէ անցած ըլլալու է Արեւելքի Խմբագրութեան կողմէ, և պայմաններ կ'առաջադրէ՝ որոնց տեսքն ու համը ծանօթ բանջարեղէն մը կը յիշեցնեն կունտ ու կլոր, գարնան եղանակի գաւակ։ Եթէ երբեք յօդուածագիրը հաճի իր անունը յայտնել հրապարակաւ, հետաքրքիր էինք գիտնալ՝ թէ Զօյլըկ ինքն ալ պիտի ուզէ՞ հրապարակ գալ անդիմակ և սպիտակ ճակատով շարունակել իր ելքերանքը Դպրոցասիրաց վարժարանին դէմ։

ԱՐԵՏ

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Եփեսոսի ուխտագնացութիւնը.— Պատմական ծանօթութիւններ.— Նուիրատուութիւն մը։

Զատկի երրորդ շաբաթը՝ Կարմիր կիրակին՝ տարուան շրջանին որ օրին ալ հանդիպի, իբրեւ Ս. Յովհաննէս Աւետարանչի տօն, ուխտագնացութիւն մը հաստատուած է Եփեսոս, անորոշ ժամանակէ մը ի վեր որ ենթադրաբար 1650էն կը սկսի, կամ քիչ մը աւելի վերջը։ Այս ուխտագնացութիւնը ժամանակ մը Յոյներուն հետ միասին կը կատարուի եղեր օգոստոս ամսուան մէջ. սակայն տեղւոյն տօթագին, արեւակէզ և ջերմաբեր ազդեցութիւնը փոխել տուած է եղանակը և հաստատած են Զատկի երրորդ կիրակին։ Ատեն մը, երբ դեռ շոգեկառքը չէր հաստատուած, հեռաւոր քաղաքներէ քան երեսուն օր շարունակ կարաւաններ ճամբայ կ'ելլէին դէպի Եփեսոս, վասն զի այդ ջերմեռանդ ժողովուրդը այն թանձրացեալ գաղափարը ունէր որ՝ մարդ երբ եօթը անգամ Ս. Յովհաննու ուխտը գայ, Քրիստոսի գերեզմանը գացած կը համարուի։

Եփեսոս՝ իր հիանալի դիրքով չեմ գիտեր ի՛նչ մագնիսական ձգողականութեամբ մը առանց ձանձրացնելու բազմաթիւ ուխտաւորներ դէպ ի իրեն կը քաշէ։ Գրեթէ ութը տարի առաջ Արեւելքի այս սիւնակներուն մէջ Եփեսոսի ուխտագնացութիւնը պատմած էի և հետեւաբար նոյն բաները կրկնել չեմ ուզեր։

Ուղեւորը երբ առաջին անգամ ոտք կը դնէ Եփեսոսի կայարանը որ հիմայ Այասուլուք կը կոչուի և զոր Յունաց Այա թոլօս բառին խեղաթիւրում կը ներկայացնեն մեզի Յոյները, լեցուն է աւերակներով որոնց գեղեցկութիւնը, մեծութիւնը ու ահաւելութիւնը պահ մը դոգցես հուրիներու աշխարհ մը կը փոխադրեն այցելուն։ Հոն է Արտեմիսի տաճարը, Տրայանի հռչակաւոր բաղնիքը, և հետքերը հին ապարանքներու որոնք հողին տակ ծածկուած են երկրաշարժներէ և որոնց ճարտարապետութիւնը ենթադրել կու տայ հնախօյզներուն թէ՝ Սելճուգեանց շրջանէն առաջ՝ այսինքն 1400էն անդին եղող անցեալի մը կը պատկանէին, քանի որ Սելճուգեաններու հետքերը աւելի քիչ աւերուածներն են։

Քանի մը տարիներէ ի վեր Լատիններն ալ ուխտագնացութիւն մը հաստատած են, բայց մենէ զանազանուելու նպատակով՝ փոխանակ Յովհաննու Աւետարանչին՝ անոնք յանուն Ս. Աստուածածնայ կու գան։ Այդ գիւտին ժամանակ մանրամասն պարագաներ պարզած էի, թէ ինչպէ՛ս Մինխինի մէջ գտնուող կոյսի մը երազին մէջ քանիցս երեւցած է թէ՝ Ս. Աստուածածնայ գերեզմանը Եփեսոս կը գտնուի, թէ ինչպէ՛ս տասերկու գերեզմանաքարերէ եօթ գետնին տակ անցած հիւղակ մը պիտի գտնեն ուր մարմարեայ դարակ մը կայ և որուն մէջ խաչ մը կը գտնուի. երբ թէ այդ հիւղակին մէջ ապրած է Աստուածամայրը։ Լազարիստներուն ուշադրութեան յանձնուած այս գործը կատարելապէս յաջողութեամբ սպասուած է և կոյսին պատմած երազին իրականութիւնը երեւան հանած են։ Այդ վայրը որ արդէն Բանաիա Գաբուլի կը կոչուի, այժմ գնուած է լատին կրօնաւորներու կողմէ և տարին մէկ անգամ խուռներամ բազմութիւն մը կը փութայ հոն։ Մենք այն ժամանակ ալ մերահաւաս գտնուած էինք Աստուածածնայ գերեզմանը Եփեսոսի մէջ գտնուելու մասին։

Կ'ընդունինք թէ՝ Յովհաննէս Աւետարանիչ իր քարոզութիւնները Եփեսոսի մէջ կատարած ըլլալուն իր կեանքին վերջին օրերն ալ հոն անցուցած ըլլայ. բայց Աստուածածնայ մասին որքան ալ Աւետարանի մէջ Քրիստոսի առ Յովհաննէս ուղղած խօսքը «Ահա՛ մայր քո» բաւ համարուի, սակէ չենթադրուիր թէ՝ Աւետարանիչը իր հետ Եփեսոս բերած ըլլայ Աստուածամայրը։ Ինչ եւ է, անցնինք։

Այս տարի 800ի չափ ուխտաւորներ Իզմիրէն, Այտընէն, Գուզ Ատայէն, Սէօքէէն և ուրիշ զանազան տեղերէ եկած էին։ Տասնըչորսի չափ վրաններ համբեցինք որոնք հին ատեններէ մինչեւ հարիւրաւորներու կը հասնին եղեր։ Իբր աղօթատեղի ծառայող խոշոր նոր վրան մը շինել տուեր են Գուզ Ատացիները որոնց կը պատկանին այս ուխտատեղիին հասոյթները, թէեւ երեսուն տարի առաջ Այտընի հասարակութեան աղքատ վիճակը ի նկատի առնելով Իզմիրի Գաւառական Վարչութիւնը որոշեց այդ հասոյթը կիսել Այտընի և Գուզ Ատայի միջեւ, ինչ որ բաւական խնդրոյ նիւթ պատճառեց ժամանակ մը։

* * *

Նոր լուր մը, որուն հաստատ ըլլալուն ամէն ապահովութիւն տուին ինծի, վերապահութեամբ կը հաղորդեմ Արեւելքի ընթերցողներուն։

«Քաղաքիս մէջ գտնուող Որբանոցներու նիւթական անել վիճակին ի դարման՝ հարուստ ազգային մը խոստացեր է իր ծախքով շինել տալ որբանոց մը։»

Լուրը այս է, մանրամասնութիւնները կը պակսին. այսինքն թէ որո՞ւ պիտի յատկանայ այդ շէնքը, մանչերո՞ւ թէ աղջկանց։ Միանգամ ընդմիշտ պէտք է նկատողութեան առնել սա կէտը թէ մէկ քանի տարիէն այդ երկու որբանոցները պէտք է ըլլան մէկ, և որովհետեւ ճիշդը խոստովանելով Հոգ. Որբախնամ Ընկերութեան աղջկանց որբանոցը ամէնէն լաւ մատակարարուող Որբանոցն է, նախապատուութիւնը անոր տալ պէտք է. յետոյ, մանչերու որբանոցը եթէ աշխատող միակ անգամ մը ունի, Հոգատարը տասնաւորներ ունի և հետեւաբար իրաւունքը այս վերջինինն է երկար կեանք ունենալու մասին։

ՀԻՏՐԱ

Իզմիր, 13 մայիս.

ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐԻ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզեան ֆռոնիկագիր մը որ կեանքին մեծ մասը թատրոնի մէջ անցուցած է, ճշտապէս կերպով կը պատմէ Սառա Պէռնարի սկզբնաւորութիւնը՝ իրեն առիթ ունենալով «Համլէթ»ի նոր ներկայացումը ուր հռչակաւոր դերասանուհին Համլէթի դերը կատարեց անհաման յաջողութեամբ։

Այդ թուականին՝ դերասանուհի մը կը փնտռէի Օտէոնի համար, դերասանուհի մը՝ որ թէ՝ արժանաւոր ըլլար եւ թէ երիտասարդ։ Քոնսէրվաթուարի նախորդ տարուան քննութեանց միջոցին՝ երիտասարդ աղջիկ մը ամէնէն լաւ յատկութիւնները ցոյց տուած էր. լսած էի թէ Սառա Պէռնար էր անունը բայց չէի գիտեր բնաւ թէ ո՛ւր կը գտնուէր։ Բաւական երկար փնտռտուքներէ ետքը յաջողեցայ վերջապէս իր հասցէն ձեռք ձգել, որովհետեւ համոզուած էի թէ երիտասարդ աղջիկը՝ որ հրապարակային քննութեան մը մէջ լաւ յատկութիւններ ցոյց տուած էր, գեղեցիկ է, երիտասարդ և պիտի կրնար լիովին գոհացնել թատրոնը։ Նամակ մը գրեցի իրեն և պատասխանը չուշացաւ։

Շատ չէր անցած, առտու մը սպասուհիս տեսայ՝ որ խենթի պէս սենեակս կը մտնէր։

—Ի՞նչ կայ, հարցուցի։

—Պարո՛ն, պարո՛ն, պատասխանեց, իբրեւ որ ես ալ բան մը չեմ հասկնար. չինացի տիկին մը կայ որ ձեզ տեսնել կը փափաքի։

Կ'երեւակայէ՛ք անշուշտ զարմանքս. ո և է յարաբերութիւն չէի ունեցած երկնային կայսրութեան զաւակներուն հետ. բայց պէտք էր անպատճառ որոշում մը տալ. ասոր համար՝

—Ներս մտցո՛ւր ըսի։

Քիչ ետքը սենեակս կը մտնէր երեւակայուելիք ամէնէն սիրուն արարածը. Սառա Պէռնար քսանըերկու տարեկան. այնչափ մը կը բաւէ անշուշտ իբր նկարագրութիւն։ Յունիսի մէջ էինք և սաստկալի տաք մը կ'ընէր. ու թերեւս այդ օդին պատճառաւ էր որ Սառա Պէռնար հագած էր տեսակ մը չինական զգեստ՝ ուրկէ սպասուհիս խաբուած էր. թեւերն ու ուսերը մերկ էին կիսովին, փայլուն գոյնով չինական քէփի չիփակ մըն էր անցուցած վրան և փետրոտ հովանեակ մը մէջքէն ի վար կը կախուէր։

Խօսակցութիւննիս երկար չտեւեց. շուտ հասկցանք իրար և առանց մեծ ճիգի։ Հրաշալի յատկութեանց տէր աղջկան մը դէմը կը գտնուէի. աղջիկ մը՝ որ վերջին ծայր մտացի ըլլալուն հետ ահագին կամք մը ցոյց կու տար։ Սքանչելի գեղեցկութիւն մը ունէր, շատ գրաւիչ, և արուեստագէտը արդէն իսկ կը զգացուէր անոր խօսուածքին ու շարժուձեւերէն. մէկ խօսքով հիանալի ապագայ մը կը գուշակէի իրեն համար։

Այդ խօսակցութենէն ետքը օր մը Սառա Պէռնար թատրոն ներկայացաւ։ Շիլլի կատակերգուն որ ինծի հետ հոն կը գտնուէր, շատ լաւ տպաւորութիւն մը չունեցաւ անոր տեսքէն։ Նիհար կը գտնէր զայն ու ձայնն ալ ո՛չ այնչափ գոհացուցիչ։ Սակայն «ինծի հաճոյք մը պատճառելու համար» Շիլլի որ ամենայն ինչ էր թատրոնին մէջ, խոստացաւ «Հաւըի Փրանք» ամսականով ընդունիլ զայն, պայմանաւ որ ամիս մը ետքը իրաւունք ունենար անոր ճամբայ տալու, եթէ երբեք օգտակար չնկատեր զայն թատրոնին համար։

Շիլլիի այս խօսքերը անձամբ հաղորդեցի Սառա Պէռնարի, միեւնոյն ատեն վստահեցնելով զինքը թէ միշտ իր զօրավիգը պիտի ըլլամ թատրոնին մէջ և թէ ամէն միջոց պիտի խորհիմ իր առաջացման համար։ Դեռատի դերասանուհին խնդաց նախ և յետոյ յայտարարեց թէ ամէն բանէ աւելի բեմ ելլելու կը փափաքէր ինքը և թէ անո՛ր համար ընդունած էր իմ առաջարկութիւնս, որովհետեւ բոլորովին թատրոնի նուիրել կ'ուզէր ինքզինքը։

Առաջին ներկայացումը՝ որուն Սառա Պէռնար մասնակցեցաւ Ֆէտրն էր՝ զոր թատրոնը տուաւ 1866 ամրան։ Առիսիի դերը յանձնեցին անոր, և որովհետեւ Տիքա Բըթի կատակերգուհին ճամբորդութեան ելած էր, անոր դերն ալ,—Սիրոյ եւ դիպուածի խաղին Սիլվիայի դերը,— Սառա Պէռնարի տրուեցաւ։ Ներկայացումը շատ անգոյն եղաւ այդ երեկոյթին։ Դեռատի արուեստագիտուհին բոլորովին անյաջող կատարեց Սիլվիայի դերը։ Շիլլի եկաւ գտաւ զիս օթեակիս մէջ և արգահատանքով մը յայտարարեց թէ շատ ողորմելի կը գտնէր իմ պաշտպանեալս։ «Ի՛նչ գէշ ձայն, կ'ըսէր, և մանաւանդ ա՛ն ինչ ալ պլանդակ հագուստ։»

Կը զգայի որ շանթի հարուածէ մը տարբերութիւն չունէին այդ խօսքերը։ Շիլլի խելացի արուեստագէտ մըն էր, բայց չա՛տ կը սիրէր կողմնակցութիւնը. սիրած մարդուն համար ամէն բան զոհելու միշտ պատրաստ, ընդհակառակը վերջին աստիճանին կը հասցնէր չսիրածներուն դէմ ունեցած հակակրութիւնը։ Այդ պարագաներուն անկարելի էր զինքը ետ կեցնել իր որոշումէն։ Կը հասկնայի որ ամսու գլխուն Սառա Պէռնար պիտի ճամբուէր։ Տարակուսելու պատճառ մը չունէի, որովհետեւ նոյն իսկ Շիլլի եկաւ ինծի յայտնեց այդ տեսակ մտադրութիւն մը ունենալը, միեւնոյն ատեն ալ աւելցնելով.

—Թատրոնը գիտես որ խնայողութեան պէտք ունի. երէկ գիշերուան ներկայացումէն հազիւ 300 ֆրանքի հասոյթ մը գոյացաւ։

Առարկութիւն խօսք չէր վերցներ և իրաւացի կը գտնէի Շիլլիի մտադրութիւնը. սակայն, այնչափով մը չէի ուզեր ձեռքս քաշել գործէն, որովհետեւ մեծ հաւատք ունէի Սառա Պէռնարի ապագային վրայ։ Յանկարծ մտածում մը ունեցայ։

—Սիրելի բարեկամս, ըսի, Սառան անօգուտ բերան մը կը դատես. լա՛ւ. բայց այդ բերանը եթէ երբեք ուտելու չըլլայ, նորէն առարկութիւն մը պիտի հանե՞ս։

—Բնա՛ւ։

—Ան ատեն բարեկամութիւն մը ըրէ ինծի. պայմանագրութիւնը ձգէ եղած վիճակին մէջ, ամէն ամիս կանոնաւորապէս վճարէ Սառա Պէռնարի ամսականը և 100 ֆրանքը վար դիր իմ ամսականէս, այսպէսով կարծեմ ո՛ և է աւելորդ ծախք չի ծանրանար թատրոնին վրայ։ Ես միշտ սա համոզումը ունիմ թէ այս աղջիկը օր մը մեծ դերասանուհի մը պիտի ըլլայ. ամէն բան կը տեսնենք ապագային. միայն բան մը կը խնդրեմ ձեզմէ. խօսք տուէք ինծի՝ այս խնդիրը գաղտնի պահելու։

—Խօսքս կու տամ։

Առաջին տարին աղէկ չգնաց. Սառա Պէռնար ո՛չ թէ միայն ընդունելութիւն չգտաւ մամուլէն, հապա նոյն իսկ շատ մը քննադատներ դատափետեցին զինքը։ Հասարակութիւնն էր որ երթալով յարեցաւ անոր ու մանաւանդ ուսանողները՝ որոնց դիցուհին կը մնայ միշտ։

Սառա Պէռնարի առաջին յաջողութիւնը կը սկսի 1868 փետրուարին։ Դեռատի արուեստագիտուհին Աննա Տամպիի դերը առած էր Տիւմայի Քաէնին ներկայացման մէջ։ Երեկոյթը աչքելի երեւոյթով մը սկսաւ. Ռիւ-Պլասի ներկայացումները արգիլուած ըլլալուն, բոլոր հանդիսականները մտադրած էին թաղ չտալ ո՛ և է ներկայացում, ով որ ալ ըլլային դերակատարները։ Կը պոռային, կ'ոռնային, կը սուլէին։ Յանկարծ Սառա Պէռնար երեւցաւ բեմին վրայ և առաջին խօսքը որ ելաւ իր բերնէն, թօթվեց այդ պոռացող մարդիկը՝ երբ թէ Որփէոսը ըլլար՝ գազաններուն առջեւ։ Ձայները լռեցին խոյոն, ամէն մարդ մտիկ կ'ընէր, անմիջապէս ետքը ծափահարելու համար. կռիւով սկսած ներկայացումը իրական յաղթանակով մը վերջացաւ։

Ներկայացումէն ետքը, Շիլլի որ հոն էր ինծի հետ և որ գիտէր յարգել ամէն արժանիք, քովս մօտեցաւ ըսելով.

—Չես սխալած. արդարեւ լաւ յատկութիւններ ունի այս Սառա Պէռնարը։ Ես էի սխալողը։ Պիտի ըսեմ թատրոնին վարչութեան որ ձեզի վերադարձնէ մինչեւ հիմա վար դրած գումարը՝ զոր Սառա Պէռնարի կու տայիք։ Յետոյ, պէտք է արդար ըլլալ. եթէ երբեք կը փափաքիս, այսօրուընէ սկսեալ 250 ֆրանքի կը բարձրացնենք անոր ամսականը։ Մեղք որ գեր չէ և ձայնն ալ այնչափ ակար դուրս կ'ելլէ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ մեծ յառաջդիմութիւններ ըրած է ու պիտի կրնայ մեծ ալ ծառայութիւններ մատուցանել։

ԲԻՆԿԵԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

Եփրատ գետին ոլոր մոլոր ընթացքովը կը դառնանք դէպ ի արեւելք. տասը վայրկեան հեռուէն կ'երեւայ գիւղ մը որ սեպաձեւ ժայռերու բլրակի մը—տեղական բարբառով՝ կուլուլ,—ստորոտը 200ի մօտ տուներով հաստատուած է։

Մերուկ կամուրջի մը կէտիկը, կոփածոյ քարերով, միջին մեծութեամբ եկեղեցի մը կամարաձեւ, Ս. Աստուածածինն է, որ կը գեղեցկացնէ կամուրջին մուտքը իր պարտէզովն ու գեղեցիկ պարիսպովը։

Հետաքրքրական առարկաներ շատ կան, օրինակի համար թէ ինչո՞ւ արդեօք հին ատենը, գիւղէն հեռու և կամուրջէն դուրս կառուցուած է այս եկեղեցին, ևլն։ Աւելի քիչ մը հեռուն, դարձեալ Եփրատի ափունքը, Ս. Մրից Մանկանց վանքը, կանանց շաբաթ օրուան «բանթօղի» ուխտի վայրն է։ Կ'անցնինք կամուրջը ահ ու դողով մը, վասն զի շատ խարխուլ է և անցորդի մը ծանրութենէն իսկ կը շարժի. անմիջապէս խճուղին կը յաջորդէ անոր, կ'առաջնորդէ զմեզ և առանց խոտորելու կը տանի Բինկեան։ Գիւղը կը մտնենք, պողոտայ մըն է ուրկէ պիտի անցնինք, պիտի յառաջանանք դէպ ի վեր, պիտի բարձրանանք աստիճանաբար զառ ի վեր։ Մեծ փողոցը կը ժամանենք, ահա գիւղին կեդրոնն ենք, ուր կառուցուած է Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին որուն վերջերս շինուած գեղեցիկ զանգակատունը հեռուէն կ'ողջունէ անցորդները։

Առանձին ուսումնասիրութեան արժանի երեւոյթ մը կ'ընծայէ սա. Շինութեան ճշգրիտ թուական չունի. աւանդական ծանօթութիւններով կը ճշդուի թէ դար մը առաջ շինուած է։ Գաւիթին մէջը ազգային՝ իսկ կիցը տղայոց վարժարանը կայ։ Ս. Աստուածածինը 62-65 տարի առաջ երկու բարեպաշտ անձերու անհատական ծախքերով շինուած է, որոնք անուան առաջնութեան խնդրով մը յիշատակագիր դրոշմած չեն, ինչպէս յաջորդներն ալ անփոյթ գտնուած են ասոր։ Տուները «կուլուլ»ին կողին վրայ կուշտ կուշտի շարուած են առանց ծառերու և ծառաստանի։ Զոր ու ցամաք շէնքերը կ'երեւան բարդ ի բարդ. եռայարկ են մեծ մասամբ և բաւական ճաշակաւոր, չինական ձեւերէ թափուր բոլորովին։

Քարին ստորոտը Ս. Խաչ, արեւելակողմ ծայրին մէջ Ս. Նիկողայոս, իսկ հարաւային կողմը Ս. Թադէոս մատուռները կ'երեւան, որոնք հաւաստիք մըն են Բինկեանցիներու բարեպաշտութեան։

Իսկ կրթասիրութեան բազմաթիւ և կենդանի ապացոյցներ կրնանք վեր հանել հին Բինկեանցիներու կեանքերէն, ուր կը պատկերանան մեծ հոգածութիւններ, որոնց շնորհիւ կանգնուած է վարժարանը։

—Շուրջ 20 տարիէ ի վեր Բինկեանցիներու մէկ մասը պանդխտութենէ քաշուած է. Նախնի 300 պանդուխտներու թիւը զգալապէս պակսած է և բարձրագոյն թուով 40-45ի իջած։ Իրենց նախնեաց առեւտրական գործերու հետեւած չէին այլեւս, վաճառականութեան և սեղանաւորութեան համար դրամական ոյժերնին պակսած ըլլալով։

Վերջին տարուան հունձքերու անյաջողութիւնը եղանակին ազդեցութեան վերագրելի չէ. երկրագործական կենդանիներ չունին։ Սերմը կը ցանեն փորելով. խիստ քիչ թուով եզ ունեցող կայ։ Թէեւ հողերը բարեբեր և բնակչաց թիւին համեմատութեամբ ալ բաւական, բայց զարգացած մշակութիւն չկայ։

Տնտեսական անկեալ կացութեան մէջ՝ 3000 ղրշ. տարեվճարքով երկու տեղացի ուսուցիչ և վարժարան մը ունեցանք ուր կը յաճախեն 90-100 աշակերտ. վարժարանին շէնքը խիստ անյարմար է. ծախքը կը հոգացուի հանրային հասոյթներէ. վարժարանը բաց տեսնել բաւական կը համարուի, մինչդեռ երբեմն տարեկան 150 ոսկի ծախք ունեցեր ենք։

Բինկեան Յ. Մ. Ա.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Լա Հէյ Տակպլաթ լրագիրը ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ անկարելի չէ որ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդը յունիսի վերջը չաւարտէ իր աշխատութիւնները։ Այդ պարագային մէջ, պիտի որոշուի սեպտեմբերին երկրորդ նստաշրջան մը բանալ։

—Ֆրանքֆուրթեր Ցայթունկի Լա Հէյի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Գերմանիոյ պատուիրակներէն բրոֆէսոր Շթէնկըլի հետ, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ իր պատուիրակ անուանուելէն քանի մը ամիս առաջ տետրակ մը հրատարակած էր ընդհանուր խաղաղութեան գաղափարին դէմ։ Թղթակիցը Պ. Շթէնկըլի կարծիքը հարցուցեր է այն աշխատութեանց վրայ որոնց հրաւիրուած է մասնակցելու։ Բրոֆէսորը պատասխաներ է թէ ինքը համակիր է Դեսպանախորհուրդին և թէ իր կարողութեանը չափ պիտի աշխատի լաւ արդիւնքներ ձեռք բերելու։ Պ. Շթէնկըլ հակառակ չէ խաղաղութեան ի նպաստ եղած բանաւոր ջանքերուն և իր տետրակին մէջ որ այնչափ վէճի նիւթ եղաւ, խաղաղութեան ջատագովներուն դէմ միայն խօսած

է։ Այդ տետրակը, յարեր է, բարեկամներու ներկայութեանը իր ըրած մէկ բանախօսութեան արտատպումն է առանց իր ուզելուն տպագրուած է, եւ այնպիսի ատեն մը ուր չէր յուսար թէ Դեսպանախորհուրդին պատուիրակ պիտի կարգուի ինքը։ Պ. Շթէնկէլ կ'ըսէ թէ կատարեալ զինաթափութիւն մը այսօր գործադրելի չէ. բայց կը յուսայ որ Դեսպանախորհուրդը դրական արդիւնքներ ձեռք բերէ՝ Ժընեւի պայմանադրութեան եւ ուրիշ խնդիրներու մասին։ Իրաւարարական դատարաններու կազմութիւնն ալ բանաւոր կը գտնէ և այնպէս կը նկատէ թէ այդ մասին կատարեալ համաձայնութիւն մը կարելի է։ Ո՛չ Պ. Շթէնկէլ և ոչ ալ միւս գերման պատուիրակները ո և է կէտի վրայ նոյն իսկ զինաթափութեան խնդրին գոհացուցիչ լուծում մը ձեռք բերելու մասին դժուարութիւն պիտի չյարուցանեն։

—Մայիս 23ի յանձնաժողովներու նիստին մէջ խորհրդակցութիւն կատարեր են թէ ատենագրութիւնները համառօ՞տ թէ ընդարձակ պէտք է խմբագրուին ու հրատարակուին։ Որոշուեր է որ վեց քարտուղարները այդ զեկոյցները խմբագրեն առանց սղագրողներու օգնութեան։ Երրորդ յանձնաժողովին մէջ Փրանսական պատուիրակը կարծիք յայտներ է որ հրապարակագիրները ընդունուին նիստերուն, բայց անոր այդ կարծիքը չէ ընդունուեր։ Ամերիկեան պատուիրակը ծովային պատերազմի իրաւունքներուն վրայ կարեւոր յիշատակագիր մը ներկայացուցեր է յանձնաժողովի նախագահին։ Ամերիկեան կառավարութիւնը այդ գիրով կ'առաջարկէ պատերազմներու ատեն յարգել ծովու վրայ անհատական սեփականութիւնները։ Ամերիկացիները որոշած են այդ խնդիրը օրակարգը անցընել։ Պ. տը Սթալի երկրորդ ճառը հրատարակելու համար արտօնութիւն եկած է Բեդերսպուրկէն։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Բրէթորիայէն մայիս 23 թուականով կը հեռագրեն.

Այսօր Խորհրդարանին մէջ սկսան վիճաբանութիւնները Նախագահին առաջարկութեանց՝ անգլիական հպատակներուն տրուելիք ազատութեանց մասին։ Պ. Քրիւկէր սա յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Ժողովուրդին անկ է որոշել այդ խնդիրը. բայց կառավարութիւնը նախապէս կ'ուզէ գիտնալ թէ Խորհրդարանը կը հաւնի՞ ընտրական օրէնքին մէջ եղած փոփոխութեանց հրատարակուելուն։ Խորհրդարանին կը վստահիմ զանոնք ժողովուրդին բացատրելու համար։»

Նախագահին այս յայտարարութենէն ետքը երկար վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն մասնակցեցաւ նաեւ Պ. Քրիւկէր։ Յետոյ Խորհրդարանը հետեւեալ որոշումը տուաւ.

«Խորհրդարանը ուշադրութեան առնելով կառավարութեան առաջարկութիւնը և նկատելով որ 1894ի օրէնքին համաձայն խնդիրը ժողովրդեան ենթարկուած չէ, կ'որոշէ խնդրել կառավարութենէն որ ընտրական օրէնքին փոփոխութեանը համար օրինագիծ մը պատրաստելով ներկայացնէ Խորհրդարանին յառաջիկայ նիստին։»

—Բարեյուսոյ Գլուխէն մայիս 23 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն կուսակալ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր երկուշաբթի (այսօր) Պլէօմֆոնթէն պիտի երթայ՝ բազմաթիւ հետեւորդներով։ Չորեքշաբթի օրը առաջին տեսակցութիւնը պիտի ունենայ Նախագահ Պ. Քրիւկէրի հետ։ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր Օռանժի անկախ պետութեան հիւրը պիտի նկատուի։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Բէքինէն մայիս 23 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.— «Անգլիոյ դեսպանատունը Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին տուաւ Բեդերսպուրկի անգլիական դեսպանէն ստացած մէկ հեռագիրը որ կը ծանուցանէր թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէֆ կոմսը հաւաստած է իրեն որ Մանչուրիէն Բէքին երկաթուղի մը շինելու համար Ռուսիոյ կողմէ Չինու կառավարութենէն պահանջուածը սա էր թէ Չին երբ այդ գիծին շինութեանը պէտք տեսնէ, ռուսական հպատակներուն տայ անոր շինութեան իրաւունքը։ Չինացիները չեն հաւատար այդ հեռագրին։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ֆրանսայի Մերակոյտը ուրբաթ օրը ընդունեց ելմտացոյցը քանի մը փոփոխութիւններով։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը Մադակասքարի կուսակալ Կալլիէնի զօրավարին տուաւ ոսկի շքադրամ մը՝ սա արձանագրութեամբ. «Կալլիէնի զօրավարին, խաղաղեցուցիչ Մադակասքարի 1896-99։» Կալլիէնի զօրավարը ուրբաթ Բարիզ հասաւ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը ատենապետին ընտրութիւնը մայիս 30ին որոշել ետքը, առաջարկուեցաւ որ մայիս 27ին կատարուի, բայց 118ի դէմ 199 ձայնով մերժուեցաւ։ Անցեալ ուրբաթ Երեսփ. Ժողովին մէջ սկսան դահլիճին յայտարարութեան մասին վիճաբանութիւնները։ Պ. Պ. Պարզիլայի ու Քոլաճանի բուռն կերպով քննադատեցին նախարարական տագնապին տրուած լուծումը։ Պ. Քրիսբի անձնական գործերու վրայ խօսելով ըսաւ թէ բնաւ համամիտ չէ Մասսուայի արշաւանքին. թէ 1882ին ձեռքէն եկածը ըրած է Իտալիան մղելու որ Անգլիոյ հետ գործակցի և թէ Ափրիկէի մէջ Իտալիոյ կրած աղէտքին միակ պատասխանատուն է Պարաթիէրի զօրավարը։ Ասոր վրայ աղմուկ ելաւ և ատենապետը պարտաւորուեցաւ նիստը դադրեցնել և ունկնդիրները դուրս հանել տալ։ Նիստը երբ վերսկսաւ Պ. Քրիսբի յայտարարեց թէ պաշտօնագիրներով պիտի հաստատէ որ իր նախագահած դահլիճը չի կրնար պատասխանատու ըլլալ Պարաթիէրի զօրավարին ընթացքին համար։ Պ. Ֆէրրի ալ դէմ խօսեցաւ նախարարական տագնապին լուծման եղանակին. ըսաւ թէ զինուորները քաջութիւն ցոյց տուին Ափրիկէի մէջ, բայց զօրավար մը փախաւ։ Աղմուկները նորէն սկսան։ Պ. Ֆէրրի, հակառակ ատենապետին ազդարարութիւններուն, չուզեց խօսքը ետ առնել։ Նիստը փակուեցաւ աջակողմին և կեդրոնին ծափահարութիւններուն և բուռն յուզման մէջտեղ։

ՆԻՒ ՖԱՈՒՆՏԼԷՆՏԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Անգլիոյ գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէնի կողմէ քանի մը ամիս առաջ կազմուած յանձնաժողովը որ պաշտօն ունէր քննել Նիւ Ֆաունտլէնտի խնդիրը՝ Փրանսական ծովեզերքին և Ֆրանսայի իրաւունքներու մասին, աւարտեր է իր քննութիւնները և եզրակացուցեր է թէ պէտք է գնել Ֆրանսայի իրաւունքները թէ՛ խեցգետնի և թէ մորիւ ձուկ որսալու տեղերուն համար։ Յանձնաժողովը արժան կը դատէ անգլիական հիւպատոսութիւն մը հաստատել Սէն-Փիէռի մէջ որ անկանոն գործողութեանց կեդրոնն է և զոր պէտք է հսկողութեան տակ առնել։ Յանձնաժողովը առաջարկած գնումին փոխարժէքը չորոշեր, այլ լաւելեան կը հասկցնէ թէ տրուելիք հատուցումը բաւական պիտի ըլլայ Թոյլ տալու Ֆրանսայի՝ ընդարձակել իր ստացուածքները Ափրիկէի արեւմտեան կողմը. այսինքն Ֆրանսա Նիւ Ֆաունտլէնտի մէջ ունեցած իրաւունքները պիտի փոխանակէ անգլիական Կամպիայի հետ։ Ֆրանսական լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ ծրագրին գործադրումը շատ դժուար պիտի ըլլայ և այդ տեսակ հիմերու վրայ կատարուելիք բանակցութիւնները յուսալի չէ որ յաջողին։

ՍՊԱՆԻԱ.—Մատրիտէն կը գրեն թէ քանի մը ամիս առաջ յուզումը շատ մեծ եղաւ երբ լուր առնուեցաւ թէ Պարսէլոնայի մէջ կրօնական Թափօրին նկատմամբ ծայրայեղական միջոցներու դիմող անձը օտար երկրի մէջ խոստովանութիւններ ըրեր է և թէ այդ դէպքին համար դատապարտուածներուն մէջ չի գտնուիր։ Այն ատեն հետեւցնողներ եղան թէ դատական սխալներ գործուած են։ Լրագիրներն ալ բուռն պայքար մը մղելով վերադատում պահանջեցին։ Ազատական նախարարութիւնը տրամադրութիւն ցոյց տուաւ, բայց նոյն միջոցին հրաժարեցաւ. պահպանողականները անոր յաջորդեցին. միեւնոյն խոստումը ըրին և կարելի չէ որ չգործադրեն, որովհետեւ հանրային կարծիքը վերադատում կը պահանջէ։

—Սպանիոյ Խորհրդարանը որ ինչպէս ծանուցինք յունիս 2ին պիտի բացուի, նոյն ամսուան մէջ քանի երեք նիստ պիտի ունենայ։ Ելմտացոյցին վիճաբանութեան յուլիսին մէջ պիտի ձեռնարկուի։ Եւ որովհետեւ արտաքին և ներքին փոխառութեանց յուլիս 1ի կտրոնները պիտի հատուցուին, որուն համար Խորհրդարանին արտօնութիւնը անհրաժեշտ է, Մատրիտի մէջ կ'ուզեն գիտնալ թէ կառավարութիւնը ինչպէս պիտի կրնայ այս արտօնութիւնը ձեռք բերել յուլիս 1էն առաջ, հաշուի առնելով նաեւ թէ ընդդիմադիրներն ալ արգելք պիտի ըլլան։ Պարտամուրհակներու տուրքի խնդիրն ալ բուռն վիճաբանութիւններու պատճառ պիտի ըլլայ։ Քանի մը երեսփոխաններ, առեւտրական սենեկներու բաղձանքին համաձայն, պիտի պահանջեն որ բոլոր պարտամուրհակները տուրքի ենթակայ ըլլան։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ՃԻԲՐԱԼԹԱՐԻ ՄԷՋ.—Ճիբրալթարէն առնուած լուրերու նայելով անգլիացիները հետզհետէ ռազմագիտական մեծ դիրքեր կը կառուցանեն։ Խոշոր և արագահարուած թնդանօթներու համար տեղեր կը շինուին։ Քանի մը օրէն նոր թնդանօթներ պիտի զետեղուին։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ մէջ եղած վերջին գործադուլէն գործաւորները կորսնցուցած են 3,361,578 ֆր. ի օրական։

ԱԼԺԷՐԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Ալժէրիոյ գործերուն վիճաբանութեան մասնակցողներուն մեծ մասը կ'ուզէ որ քննիչ յանձնաժողով մը կազմուի։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Պահպանողականներուն կողմէ տրուած հացկերոյթի մը ատեն, անցեալ ուրբաթ, Նախարարապետ Պ. Քանթաքուզէն պարզեց կառավարութեան ծրագիրը։ Ըսաւ թէ եղած չէ ժամանակ մը ուր մեծ տէրութիւնները այսչափ հաստատապէս որոշած ըլլան՝ խաղաղութիւն պահպանելու։ Նախարարապետը յարեց թէ ինչ որ ալ ըլլայ անմիջական արդիւնքը խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին որ Զարին բարձր ու մարդասիրական զգացումներուն յղացումն է, կարելի է հաստատել թէ աշխարհի խաղաղութիւնը երկար ատենի համար ապահովուած է։

ՔԼԷՄԱՆԹԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ և որդին Ֆիլիփ իշխանը ուրբաթ օրը Սոֆիա հասան։ Ֆէրտինանտ իշխանը մինչեւ Զարիպրոտ գնաց զանոնք դիմաւորելու։ Իշխանուհին և որդիքը Սոֆիայի կայարանը հասան. բոլոր նախարարները և ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը ներկայ էին։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ մէջ կիներու համար հաստատուելիք բարձրագոյն վարժարանը, որ Բեդերսպուրկինին նմանը պիտի ըլլայ, երկու մասէ պիտի բաղկանայ՝ պատմութիւն ու բանասիրութիւն և բնագիտութիւն ու չափագիտութիւն։ Բացումը սեպտեմբերին պիտի կատարուի։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՐՏԷՆԻԱՅԻ ՄԷՋ.—Քալլիարիէն կը գրեն Բարիզի լրագիրներուն չորեքշաբթի թուականով.

«Առջի գիշերը դատական պաշտօնեաները՝ բազմաթիւ զինուորներու աջակցութեամբ՝ տասնի չափ գիւղերու մէջ երեք հարիւր մարդ ձերբակալեցին, որոնց մէջ կան կիներ, վարժապետներ, քահանաներ և քաղաքապետներ։ Քաղաքապետական վեց Խորհուրդներ լուծուեցան։ Ձերբակալուածները կ'ամբաստանուին թէ պաշար և ռազմամթերք մատակարարած են լեռները ապաստանած աւազակներուն։ Ոմանք ալ կ'ամբաստանուին թէ աւազակներուն առաջնորդած, աւարառութեանց մասնակցած և կողոպուտներէ բաժին առած են։ Ասոնց մեծ մասը ամենաթեթեւ պատիժներու պիտի դատապարտուի, որովհետեւ երկու սուրի մէջ մնացած էր։ Մէկ կողմէ կառավարութիւնը կ'արգիլէր զիրենք աւազակները ընդունելէ և միւս կողմէ աւազակները մահուամբ կը սպառնային անոնց եթէ իրենց ուզածը չտային և կամ զիրենք յանձնէին կառավարութեան։ Աւազակները պարապ տեղը չեն սպառնար. անոնց վրէժխնդրութիւնը սոսկալի է։ Աւասիկ օրինակ մը.

«Մարքէ անուն հովիւ մը, երեսուն տարեկան, Նուլէ գիւղախումբէն, չորս տարի առաջ վկայութիւն ըրած էր աւազակներու դէմ որոնք որոշած էին վրէժ լուծել։ Անցեալ շաբթու աւազակները գիտնալով որ Մարքէ առտուն կանուխ դաշտէն պիտի անցնի, վեց հոգի դարանակալ եղան իրարմէ հեռու կենալով, իբրեւ թէ վայրի գազան մը պիտի որսային։ Երբ Մարքէ տեսնուեցաւ, կրակ ըրին վրան, բայց հարուածը վրիպեցաւ և Մարքէ փախաւ. աւազակները սկսան ետեւէն վազել և Մարքէի փոսէ մը ցատկած միջոցին գարշապարէն զարկին գնդակով. վիրաւորը գետինը ինկաւ. աւազակները ուրիշ գնդակով մը զայն սպաննեցին, փորը ճեղքեցին, աղիքները դուրս թափեցին և գլուխը կտրելով առին տարին։ Քիչ հեռուն կը գտնուէր սպաննուելիքին հայրը, ծերունի մը որ կ'երեւայ թէ նախազգացում մը ունեցած էր։ Չարագործները որոնք Մարքէի գլուխը հետերնին առած էին հօրը ցոյց տալու համար, ճամբան որոշումնին փոխած և գլուխը գետին ձգած էին. ուստի խեղճ ծերունիին մօտենալով ըսին. «Կրնաս լալ զաւկիդ վրայ. բայց եթէ խօսիս, քեզ ալ պիտի սպաննենք։» Ուրիշ անգամ մըն ալ դարձեալ չարագործները սպաննեցին մարդ մը որ իրենց դէմ վկայութիւն տուած էր. խեղճին լեզուն փրցնելով ճակտին գամեցին։ Ուրիշ մըն ալ թեւերը ու ոտքերը կտրելով ծառէ մը կախեցին։

«Այս խողխողութիւններէն պէտք չէ հետեւցնել թէ Սարտէնիոյ ամէն կողմն ալ այդպէս է, որովհետեւ բոլորովին հանդարտ տեղեր ալ կան, որոնք կրնան արդիւնաւոր կերպով շահագործուիլ երկրագործութեան և այգեգործութեան համար։ Աւազակութիւնը ջնջելու համար քիչ մը կամք և յարատեւութեան ոգի պէտք է։ Կառավարութիւնը արդէն բռնած է ըստ այնմ գործել աղդու կերպով. բայց դժբաղդաբար այդ խմբովին ձերբակալուածներուն ամէնքն ալ մեղաւոր չեն։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Աթէնքէն չորեքշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ Յունաստանի Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարարը օրինագիծ մը ներկայացուցեր է որով կ'առաջարկէ Իտալիոյ և Յունաստանի առեւտրական պայմանադրութիւնը երկարել մինչեւ 1899 դեկտեմբեր 31։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ.— Դէր-Ծովակալ Անտրիէվ Սեւ ծովի ռուսական նաւաբաժնին գործնական փորձերուն համար հրամանատար կարգուեցաւ փոխանակ Դէր-Ծովակալ Սլէքսիէվի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Եօրկիոս Թագաւորին յայտնած փափաքին վրայ Ամիրալ Միաուլիս յածանաւակը ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ մինչեւ Քօբէնհակ։ Սպաները պիտի այցելեն քաղաքին նաւարանը ու նաւագործարանները։

—Կոնստանդիանոս իշխանը՝ ու Սոֆիա իշխանուհին հինգշաբթի Պէռլինէն ուղեւորեցան՝ Վենետիկի և Ֆրանքֆորթի ճամբով։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՔԱՆԱՏԱ.— Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն անգլիական լրագիրներուն թէ ամերիկեան կառավարութիւնը հաւաներ է Ալասքայի ու Քանատայի սահմանագլխի խնդիրը իրաւարարութեան ենթարկել։ Այս որոշումը բաւական պիտի դիւրացնէ Մ. Նահանգաց և Քանատայի միջեւ առկախ մնացած խնդիրներուն կարգադրութիւնը։

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Ղալաթիա, Վօյվօտա, 108 թիւ Արշալոյս ճաշարան-գարեջրատունը բացուեցաւ ճաշարանապետ Մարաշցի Հաճի Կարապետ աղա Սարաֆեանի ձեռամբ։

Վերոյիշեալ ազգայինը որ ծանօթ է իր ճարտարութեամբ, ոչ միայն պիտի գոհացնէ իր բոլոր յաճախորդները, գործածուած նիւթերու տեսակին ընտրութեամբ և կերակուրներու պատրաստութեան մաքրութեամբ, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան արագութեամբ, այլ նաեւ յատկանշած է Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին ամսական կէս օսմանեան ոսկի յատկացնել, սկսեալ մայիսի սկիզբէն, այդ գումարը ճաշարանին յաջողութեան աստիճանին հետ բարձրացնելու պայմանաւ։

Խիստ գոհացուցիչ գիներով ու նպաստաւոր պայմաններով մասնաւորներու տուները ճաշ կը ղրկէ։ 334 14—15

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Գըրշէհրի Տէֆթերտար անուանուեցաւ Եօզղատի հաշուակալ Խըհլմի էֆ. որուն յաջորդեց Կիւմիւլճինէի հաշուակալութեան Ա. քարտուղար Մէհմէտ Էմին էֆ.։

—Տիարպէքիրի կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Խարբերդի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Սաատուլլահ էֆ. որուն յաջորդեց Ամասիոյ նոյն դատարանին նախագահ Աքիֆ էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց Տուրաճի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Բեւմիլ էֆ.։

—Սանճէի ատրճան տրուեցաւ Մանիսայի Թիմուրճը գաւառակին գայմագամ Ռամի էֆ.ին. Սալիսէի ատրճան՝ Թոքատի թաղապետական բժիշկ Թոտորաքի Բաթրորուլօս էֆ.ին։

—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Գոստմայի կուսակալի օգնական Տանիշ էֆ.ին. Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան Երզրումի տեսուչ Շապանեան Գրիգոր էֆ.ին որ այժմ Տրապիզոն գացած է։

ԿԱՅՍ. ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Ուրբաթ օրը Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը երբ Անգլիոյ դեսպանը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, շնորհակալութիւն մատոյց այն հեռագրին համար զոր Ն. Վեհափառութիւնը Վիքթորիա թագուհիին ուղղած էր՝ անոր ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Հռոմի Ռուս դեսպան Պ. Նէլիտով ալ թէ՛ Պաղեստինի և թէ՛ Կ. Պոլսոյ մէջ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութիւններուն համար շնորհակալութիւն մատոյց։ Սերպիոյ դեսպանն ալ մեկնելու առթիւ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Կայս. սոյն ունկնդրութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ Անգլիոյ դեսպանին կինը, պելճիքական դեսպանին տղան որ նոր մայրաքաղաք եկած է, և դեսպանատանց Ա. թարգմանները։ Վեհ. Սուլթանը սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ ամէնուն ալ, Պ. Նէլիտով ու քոյրը Օր. Նէլիտով որոնք կայս. պալատան մէջ թէյի հրաւիրուեցան։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ անցեալ ուրբաթ օրը ժանտախտէ երեք նոր դէպք պատահեր են։ Հիւանդանոցին մէջ չորս վարակուածներ կան։ Մինչեւ հիմա ժանտախտէ մահ չէ պատահած։ Շաբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ նորէն դէպք չպատահեցաւ։

—Առողջապահական վարչութիւնը մայիս 15/27 թուական շրջաբերական-հեռագիր մը ուղղելով քարանթինայի բոլոր կայաններուն ծանոյց թէ Եգիպտոսի բոլոր ծովեզերքներէն մայիս 6/18էն ի վեր եկող բոլոր նաւերը տասը օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին Քլազոմէնի, Պէյրութի և Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մաքրանոցներուն մէջ, ուղեւոր ունենան թէ ոչ։ Շոգենաւերուն մէջ գտնուողներուն ամէնքն ալ ցամաք հանուելով զատ զատ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին և անոնց գոյքերը, հագուստները, և այլն պիտի ապանեխուին։ Սուէզի անցքի կողմէն՝ Կարմիր ծովէն եկող բոլոր նաւերը եթէ մաքուր անցագիր ունենան և ջրանցքէն անցած են առանց ցամաքին հետ հաղորդակցելու, ազատ անցագիր պիտի ստանան։

—Սուէզի ճամբով Հիճազ և Եէմէն ղրկուելիք նոր զինուորները՝ Եգիպտոսի մէջ տիրող ժանտախտին պատճառաւ՝ քանի մը օր հիւր պիտի մնան ջրանցքին հիւրանոցին մէջ և դուրսի հետ յարաբերութիւն պիտի չունենան։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ առաջին անգամ ժանտախտէ բռնուածները քաղաքէն բնաւ դուրս ելած չէին, որով լուր եղած էր թէ Հնդկաստանէն հոն գացած անգլիացի նաւաստի մը Աղեքսանդրիա տարած է ժանտախտը, բայց ետքը հասկցուեցաւ թէ այդ զրոյցը անհիմն է։

—Հօնքօնկի մէջ ժանտախտը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Անցեալ շաբթու մեռնողներուն թիւն է եօթանասուն։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.—Գերընհաս իշխանութիւնը նկատելով որ Գեղարուեստից վարժարանին աշակերտներուն թիւը երկու հարիւրի բարձրացած ըլլալով գործիքի և ուրիշ բաներու ծախքերն ալ համեմատաբար աւելցած է և նկատելով որ այդ ծախքը ելմտական գանձէն առնելը արդարացի չէ, որոշեց ուսումնական ներկայ տարիէն սկսեալ նոր մտնելիք աշակերտներէն մէկ մէկ ոսկի առնել, ինչպէս նաեւ ամէն տարի իրենց կարգը փոխողներէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ գոմիսէր Նէճիպ էֆ. Մէկնաւ որուն մայրաքաղաք գալը ծանուցինք, իր հետ բերած է Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ Վեհ. Սուլթանին փեսաներուն՝ Նուրէտտին, Ահմէտ ու Խալիտ փաշաներուն նուիրուած Ս. Ալեքսանտր պատուանշանին Ա. աստիճանները։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Ծանուցուեցաւ թէ Պ. Քոթար սեղանաւորական խումբի մը կողմէ մենաշնորհ ուզած է Էնկիւրիէն Պաղտատ երկաթուղիի գիծ մը շինելու՝ 2300 քիլոմէթր երկայնութեամբ։ Այս առթիւ կայս. կառավարութիւնը Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կարծիքը հարցուցած ըլլալով, պատասխան ստացեր է թէ Պաղտատի գիծը կարելի է շինել եթէ Գասապայի գիծին նման իւրաքանչիւր քիլոմէթրին համար 19,000 Ֆր. երաշխաւորութեան գումար տրուի։ Կ'ըսուի թէ Պաղտատի գիծին շինութեան ամբողջ ծախքը քսան միլիոն օսմ. ոսկի պիտի ըլլայ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Ինչպէս ծանուցինք, Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց այն ծրագիրը որով 200,000 ոսկիի մէճիտիէներէ հինգ և տասը փարանոց նիքելի մանր դրամներ պիտի կոխուին։ Տասը փարանոցները մէկ ոսկինոցի չափ պիտի ըլլան և հինգ փարանոցներն ալ կէս ոսկինոցի չափ։

ՄՈՄԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ.—Ղալաթիոյ մէջ շաբաթ օրը լուր ելաւ թէ մոմի գործարանը գործերու անյաջողութեան հետեւանքով իր աշխատութիւնները դադրեցուցեր է։

ՄԱՀ ԼՈՒԹՖԻ ԱՂԱՅԻ.—Վեհ. Սուլթանին միւսահիպ և սենեկապետ Ֆայիգ պէյի հայրը՝ Լութֆի աղա շաբաթ օրը մեռաւ Գուրուչեշմէի իր ապարանքին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւորապէս կատարուելով մարմինը Սկիւտար տարուեցաւ։ Յուղարկաւորութեան ծախքը վճարուեցաւ կայս. մասնաւոր արկղէն։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Անցեալ օր 340 Իսլամ ուխտաւորներ Իզմիր հասեր են։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐ.— Օսմ. երկիրներու ծովեզերեայ կարեւոր քաղաքներուն առջեւ զինուորական նաւահանգիստներ պիտի շինուին։

Ե. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ (ԵՀԼԷՆ) սպաներուն ամսաթոշակին վրայ կէսին չափ յաւելում եղաւ։

ՆՊԱՍՏԻ ՏՈՄՍԵՐ.—Գաղթականներու յանձնաժողովը որոշեց նպաստի տոմսեր շրջաբերութեան հանել գաղթականաց զետեղումը փութացնելու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Ուրլայի մէջ մայիս 6ին երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Պետական Խորհուրդը որոշած է որ օտար հպատակներու օսմ. հպատակ զաւակները պիտի կրնան վայելել իրենց ծնողքներուն ժառանգութիւնը։ Ասկէ առաջ սխալմամբ ծանուցուեցաւ թէ ատոր հակառակ որոշում մը տրուած է։

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ.—Լ. Հէրըլտ իր ուրբաթ թիւին մէջ սխալ լուր մը հրատարակած ըլլալով ազդարարագիր մը ընդունեցաւ Օտար Մամուլի Դիւանէն։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾՆԵՐ.—Անցեալ շաբթու Սէլանիկէն Իզմիր տարուեր են դատապարտուած տասնըհինգ աւազակներ, Պոտրումի մէջ բանտարկուելու համար,

ՖԷՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Քրէտի Անշթալթի նախաձեռնութեամբ Վիէննայի մէջ կազմուած ֆէսի սենտիքան յուլիս 1ին գործի պիտի սկսի։

ԱՄՐՈՑՆԵՐԸ.—Տարտանէլի, Վօսփորի, Սէլանիկի և Իզմիրի ամրութիւններուն մէջ ելեկտրական լոյս գործածելու համար Սպարապետի Դուռը անգլիական և աւստրիական երկու տուներու հետ կը բանակցի։ Այդ գնումներուն համար որոշուած գումարը 150-200,000 ոսկի կը հաշուուի։

ՈՍԿԵՂԶԻՐԻ մէջ ուրբաթ օրը պատահած արկածին զոհ գացող Սիւլէյման էֆ.ի դիակն ալ գտնուեցաւ, ինչպէս նաեւ հետը եղած 1500 ոսկիի չափ գումար մը որ կօթայի գործարանին գործաւորներուն պիտի բաշխուէր։ Այդ դրամին 200 ոսկին պանքնոտ է, և մնացածը հնչուն դրամ։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ կառավարական պաշտօնեայ մը եթէ առանց օրինական պատճառի երեք օր բացակայ ըլլայ, օրական հաշուով ամսականէն զեղչ մը ըլլայ և եթէ նորէն անդառնէ՝ պաշտօնանկ ըլլայ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը հեռագրեն թէ երեք պուլկարներ Գուգուշի սերպ վարժարանին ուսուցիչը սպաններ են։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ չարագործները գտնելու համար։

ԱՏԱ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ.—Առջի գիշերը Բերայի Ատա փողոցը աւստրիացի Բաւքոյի օթէլին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Երէկ առտու օթէլին սպասաւորները իմաց տուին ոստիկանութեան թէ իրենց օթէլին երրորդ յարկը անծանօթ մարդ մը գտնուած է սպաննուած։ Անմիջապէս ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը ղրկուեցաւ հոն, որ հաստատեց թէ սպաննուածը 50—55 տարեկան մաքուր հագուած մարդ մըն է՝ ձախ յոնքէն և ծոծրակէն զարնուած։ Վրայէն դրամ չէ գտնուեր, այլ Սպարապետի Դրան և քաղաքապետութեան վերաբերեալ թուղթեր, որոնցմէ հասկցուած է թէ Լանկայի բնակիչներէն և բնիկ Շարքեօյցի Քոսթի անուն ճարտարապետ մըն է։ Սենեակին անկիւնը թուղթէ ծրար մը գտնուեր է մէջը հաց, պանիր և այլն փաթթուած։ Այդ ծրարը նոյնութեամբ տարուեր է Բերայի ոստիկանատունը։ Ոստիկանը հարցուցեր է օթէլին սպասաւորներուն թէ ինչպէս իմացած են մարդուն սպաննուած ըլլալը։ Սպասաւորները պատասխաներ են թէ նոյն սենեակին քովի սենեակը բնակող 2 հոգի առտու գանգատեր են որ մինչեւ առտու անհանգիստ եղած են իրենց քովի սենեակին մէջ յարուցուած աղմուկէն։ Ասոր վրայ սպասաւորներէն Սավա այդ սենեակը գացեր և դուռը զարկեր է, բայց ձայն չառնելով միջոցով մը բացեր և սպաննուած մարդ մը տեսեր է հոն, որուն ընկերը, 20-25 տարեկան երիտասարդ մը, առտու կանուխ մեկնած էր։ Ոստիկանը այս հարցաքննութիւնները կատարած միջոցին Կալաթա-Սէրայէն ուրիշ պաշտօնեաներ գացեր են։ Ոստիկանութիւնը գտնուած ծրարը քննելով վրայի թուղթը խանութպաններուն ցոյց տուեր և հասկցեր է թէ Գալիլա սրճարանին քովի նպարավաճառին կը պատկանի։ Ոստիկանութիւնը նոյն խանութը երթալով հարցաքննութիւն կատարեր է, Նպարավաճառին աշակերտը ըսեր է թէ առջի գիշերը ժամ 5ին Շարքեօյցի ճարտարապետ Քոսթի և նոյն տեղացի հիւսն Խարալամպօ իրենց խանութէն պանիր և ձուկ առեր են և թէ Քոսթի շատ գինով է եղեր։ Ոստիկանութիւնը, որ այլ եւս չի կասկածիր թէ ոճիրին հեղինակը Խարալամպոն է, իմանալով որ Պոլսոյ Ձէյրէք Թաղը կը բնակի, զայն ձերբակալելու ձեռնարկեր է։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկ, Վանայ առաջն. տեղապահ Տ. Ստեփան վարդապետին կողմէ հեռագիր մը հասաւ Ս. Պատրիարք Հօր, ծանուցանող թէ տեղւոյն լատին որբանոցէն եօթը հայ որբեր ետ Ազգ. Որբանոցը դիմած և ընդունուած են։ Հեռագիրը կը յարէ թէ Գուրուչայ գիւղի դաւանափոխ ազգայիններն ալ Մայրենի Եկեղեցւոյ գիրկը վերադարձած ըլլալով այլեւս գրեթէ վերջացած է դաւանափոխութեան հետքը Վանայ մէջ։

—Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Գուրուչեշմէի Թաղ. Խորհուրդին, Պէյլէրպէյի հոգեւոր հովիւ Տ. Սուքիաս քահանայի, անձնական քարտուղար Դանիէլեան Տ. Ներսէս և հիւրամեծար Գալէմքեարեան Տ. Գինէլ վարդապետներու ընկերակցութեամբ Գուրուչեշմէ գնաց։

Եկեղեցւոյ դրան առջեւ քահանաներն ու դպիրները և վարժարանին աշակերտները դիմաւորեցին Ն. Սրբազնութիւնը, որ իրիկուան ժամերգութեան ներկայ գտնուելէ վերջը հիւրընկալուեցաւ Թաղ. Խորհուրդի ատենադպիր Սարգիս էֆ. Արապեանի բնակարանը։

Երէկ առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ, բնաբան առնելով Սողոմոն իմաստունին խօսքը «Զերախտիս եբախտաւորաց չմոռանալ»։ Համառօտիւ օրուան տօնը բացատրելէ ետքը, կղզուանցի Զաքարիա Պատրիարքին մահուան հարիւրամեակին առթիւ որ լրացած էր ներկայ տարւոյ մարտ 11ին, անոր համառօտ մէկ կենսագրութիւնը ըրաւ. Զաքարիա Պատրիարք կանուխէն եկեղեցական ասպարէզին մէջ մտած չէր, ըսաւ. իր ծնողքը կ'ուզէին զինքը ամուսնացնել, բայց ինք թողլով ընտանեկան յարկը, Էջմիածին գնաց ուր քիչ վերջը աբեղայ ձեռնադրուեցաւ, 36 տարեկան հասակին մէջ։ Զաքարիա Պատրիարք արդէն փորձառու՝ աշխարհական ամէն կարգի գործերու մէջ, 3-4 տարի վերջը եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի Յակոբոս կաթողիկոսէ, յետոյ կը ղրկուի Թոքատ ուր իր պաշտօնը կատարելէ վերջը կը հրաւիրուի Էջմիածին ուր երկրորդ անգամ Կ. Պոլսոյ նուիրակ կը կարգուի. այստեղ կը սկսի իր գործունէութիւնը. Զաքարիա Պատրիարք զգալով որ ազգի մը յառաջդիմութիւնը միմիայն ուսմունքով և կրթութեամբ կ'ըլլայ, իր շուրջը կը ժողվէ տեղացի և գաւառացի երիտասարդներ, որոնք կ'ուզեն ուսում ստանալ. իր կարողութեան չափերով՝ ինչ որ սորվեր էր Մայր Աթոռէն՝ զայն կը սորվեցնէ անոնց. այն միջոցին ուր եպիսկոպոս և նուիրակ էր Կ. Պոլսոյ, կ'ըլլայ նաեւ դաստիարակ ու վարժապետ, և ազգը տեսնելով Եկեղեցւոյ մասին անոր ունեցած նախանձախնդրութիւնը, և կրթասէր ու գործունեայ ոգին, Պատրիարքական աթոռը կը բարձրացնէ զինքը 1773 նոյ. 28ին։ Զաքարիա Պատրիարք կը փութայ վանքերը ղրկել իր բազմաթիւ աշակերտները, որոնց մեծ մասը արդէն եկեղեցական, իր սկսած ուսման և դաստիարակութեան գործը տարածելու համար գաւառներուն մէջ. այսպէս ահա մէկ կողմէն իր եկեղեցական աշակերտները և միւս կողմէ իր աշխարհական աշակերտները, ուսում ու դաստիարակութիւն կը տարածեն ամէն կողմ։ Իր Պատրիարքութեան օրով էր որ շինուած են Թոքատի, Էնկիւրիի, Սեւազի և ուրիշ տեղերու եկեղեցիները։ Այսպէս ահա Զաքարիա Պատրիարք եղաւ կրթութեան կարեւոր սատարող մը։ 1781 մայիս 29ին հրաժարելով Պատրիարքական աթոռէն կը քաշուի Պրուսա ուր 9 ամիս մնալէ ետքը վերստին կը հրաւիրուի Պատրիարքական աթոռը ուր կը մնայ մինչեւ իր մահը. օծումը կը կատարուի Մայր Եկեղեցւոյ մէջ և թաղումը Գուրուչեշմէի եկեղեցին։

Ս. Պատրիարք Հայրը յիշեց նաեւ թէ Զաքարիա Պատրիարք եղած է Արմաշու վանքին վերանորոգիչը, վասն զի տասը տարիներ խեղճ վիճակի մէջ մնացած էր այդ վանքը և Զաքարիա Պատրիարք հոն ղրկեց իր աշակերտներէն Բարթուղիմէոս եպիսկոպոսը որուն ջանքովը Արմաշու վանքը քիչ շատ բարեկարգուիլ սկսաւ։

Ժամերգութեանց աւարտումէն ետքը, հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն կատարուեցաւ Զաքարիա Պատրիարքի գերեզմանին վրայ, ի ներկայութեան Աշգեան Տ. Խորէն արքեպիսկոպոսի, Կրօնական Ժողովոյ երկու ատենապետներուն՝ Տ. Գրիգորիս Յովհաննէսեան և Տ. Վահրամ Մանկունի Սրբազաններու, ինչպէս նաեւ Երուսաղեմայ և Կ. Պոլսոյ պատրիարքական փոխանորդ Սրբազաններուն որոնք Պատարագին ալ ներկայ էին։

Պէյլէքի գերմանական Որբանոցին որբուհիները, որոնք եկեղեցւոյ դասը կեցած էին, արարողութեանց աւարտումէն վերջը տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Տ. Սուքիաս քահանայի առաջնորդութեամբ ներկայացան Ս. Պատրիարք Հօր որ օրհնեց զանոնք, յորդորներ տուաւ և ըսաւ թէ կը փափաքի օր մը անձամբ այցելել իրենց որբանոցը։ Ն. Սրբազնութիւնը յայտնեց Որբանոցի ուսուցչուհիին թէ կ՚ուզէ տեսակցութիւն մը ունենալ Որբանոցի տնօրէնին հետ և յանձնարարեց որ յարմար առթիւ մը Պատրիարքարան երթայ։

Ցետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը և բոլոր եկեղեցականները հրաւիրուեցան Երեւում էֆ. Փափազեանի Արնավուտքէօյի բնակարանը ուր միջօրէի սեղան մը տրուեցաւ։

—Ս. Էջմիածնէն կը հաղորդեն թէ Տ. Սարգիս եպիսկոպոս Տէր Գասպարեան ծերութեան պատճառով հրաժարելով Սինօդի նախանդամութեան պաշտօնէն, իր ծննդավայր գիւղը քաշուեր է։ Սինօդի նախանդամի պաշտօնը կը կատարէ այժմ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս Դաւթեան, իբրեւ աւագագոյն անդամ։

—Ատանայի Առաջն. Տեղապահ կարգուած է Տ. Սահակ վարդապետ Զօլաքեան։

—Ազր. Պոլսէն 15 ոսկի եւս հանգանակուած և Պատրիարքարան ղրկուած է, գաւառի կարօտեալներուն ի նպաստ։

—Երէկ մայրաքաղաքիս եկեղեցիներուն մէջ կարդացուեցաւ Ս. Պատրիարքհօր մէկ շրջաբերականը որ կը հրաւիրէր ժողովուրդը՝ եկեղեցւոյ մէջ յայտնի կերպով դրուած պնակի մը իրենց նուէրները չը զլանալ, որուն հասոյթը պիտի գործածուի գաւառային եկեղեցիներու շինութեան և նորոգութեան։

—Գրեցինք արդէն թէ Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը առաջարկած է Ս. Հայրապետին՝ հրամայել որ Հայերը այսուհետեւ ռուսերէն լեզուով կատարեն օրինական երդումը։ Այս խնդրին վրայ, ռուսերէն Կաւկազ թերթը յօդուած մը հրատարակած է որմէ կը քաղենք հետեւեալ ծանօթութիւնները.

«1891ի սկիզբը, Էջմիածնի Սինօդը զեկուցած էր ներքին գործոց նախարարութեան թէ հանգուցեալ Մակար Կաթողիկոս հրամայած է Հայոց թեմական բոլոր առաջնորդներուն որ արգիլեն Հայերուն՝ ռուսերէն լեզուով երդում ընել, որովհետեւ Մակար Կաթողիկոսի կարծիքով՝ Հայ. Եկեղեցւոյ բոլոր ծէսերը պէտք է հայերէն լեզուով կատարուին։ Ատկէ ի վեր, մանաւանդ վերջին ժամանակներս, Էջմիածնայ Սինօդին և Պրոկուրորին միջեւ անհամաձայնութիւններ ծագած էին այս մասին, և խնդիրը լուծելու համար՝ Թիֆլիզի կառավարչապետ Կալիծին իշխանը ներկայ տարւոյ յունուարին դիմած էր ներքին գործոց նախարարութեան։ Փետրվար 17ին, Սենատը ուքազով մը յայտարարած է թէ, նկատելով որ Ռուսաց քաղաքային օրէնքը սա միայն կը տրամադրէ որ ամէն ոք իր հաւատքին և օրէնքին համեմատ երդում ընէ, և թէ ինչ լեզուով երդում ընելու մասին որ և է մասնաւոր տրամադրութիւն մը չկայ, և սակայն նկատելով որ Ռուսիոյ մէջ մէկ պետական լեզու միայն կայ, որ է ռուսերէնը, և թէ երդումի ֆօրմիւլը ռուսերէն միայն խմբագրուած և հրատարակուած է, պէտք է որ օտարազգեան անձերը առ հասարակ պետական ծառայութեան մէջ մտած ատեննին ռուսերէն երդնուն. իսկ այն պարագային մէջ ուր չեն գիտեր այդ լեզուն, պէտք է թարգմանի միջոցաւ կատարեն օրինական երդումը։

«Սենատին վերոյիշեալ ուքազին վրայ հիմնուելով, Ներքին գործոց նախարարութիւնը առաջարկած է Կաթողիկոսին՝ ոչնչացնել իր նախորդին՝ Մակար Կաթողիկոսի վերոյիշեալ կարգադրութիւնը, յայտնելով միանգամայն թէ քանի որ Վրաստանի և Պարսկաստանի քանի մը տեղերուն մէջ ժամասացութիւնը կը կատարուի ոչ թէ Հայոց հին լեզուով, այլ տեղական բարբառներով(°), տեղացի Հայերուն իրենց մայրենի լեզուն չհասկնալուն պատճառաւ, ուրեմն հայ եկեղեցւոյն արարողութիւնները միայն հայերէն լեզուով չէ որ կը կատարուին»։ Այս վերջին փաստը, հարկ չկայ ըսել, հեռու է ստոյգ իրողութեանց վրայ հիմնուած ըլլալէ, քանի որ չենք կարծեր որ աշխարհի ոչ մէկ կողմը գտնուի հայ եկեղեցի մը ուր արարութիւնները հայերէնէ տարբեր լեզուով կատարուին։

—Մտադրութիւն կայ եղեր Երեւանի թեմական դպրոցի տեսչի պաշտօնին հրաւիրել Տ. Բենիկ վարդապետը որ Օտեսայի համալսարանին դասերուն կը հետեւի և այս տարի պիտի աւարտէ իր ուսմունքը։ Բենիկ վարդապետը ծանօթ է Երեւանցիներուն՝ իբրեւ նախկին տեսուչ այդ թեմի դպրոցին և լաւ քարոզիչ։

—Շաբաթ օրը, Կովկասեան Լուրերու բաժնին մէջ ծանուցինք թէ Թիֆլիզի քաղաքագլուխ Պ. Գ. Եւանգուլեանը՝ Վրաստանի Էկզարքին խնդրանքով հրաւէր ուղղած էր Թիֆլիզի ունեւոր դասակարգին որպէս զի մասնակցին Մցխեթի Վրաց տաճարի վերանորոգութեան համար բացուած հանգանակութեան։ Այս հրաւէրին պատասխաներ են, ի մէջ այլոց, Պ. Պ. Աղեքսանդր Մանթաշեան և Միքայէլ Արամեան, առաջինը 1000 և երկրորդը 500 րուպլի նուիրելով։

—Թիֆլիզի Հալաբար թաղի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Տ. Գաբրիէլ քահանայ Տէր Գաբրիէլեանը հայերէնի թարգմանած ու հրատարակած է Ֆարրարի Յիսուսի Քրիստոսի կեանքը գործը, որ ստուար հատոր մը կը կազմէ։

—Նիկոմիդիոյ մեր թղթակցէն այս առաւօտ ստացանք հետեւեալ տեղեկութիւնները.

«Նիկոմիդիոյ մերձակայ գիւղերէն դէպ ի արեւելեան հիւսիսակողմը 4 ժամ հեռաւորութեան մէջ գտնուող հայաբնակ Տաղ-գիւղի եկեղեցւոյն և անոր մօտակայ բլուրին վրայ շինուած Խնդրակատար մատրան ուխտի օրը յառաջիկայ կիրակի (երէկ) ըլլալով, վիճակիս առաջնորդ Տ. Ստեփանոս եպիսկոպոս՝ ըստ իր վաղեմի սովորութեան՝ ուրբաթ օրը հոն ուղեւորեցաւ Պատարագ մատուցանելու։ Անձկութեամբ կը սպասուի որ Առաջնորդը վերադարձին անմիջապէս հոգ տանի Գաւառական ժողովոյ անդամոց վերընտրութեան բաղձացեալ գործին։ Արդէն, ընդհանուր փափագ կայ ամբողջ Նիկոմիդիացիներուն քով Վարչական ժողովներու և Տեսուչ Խորհուրդներու կազմակերպութիւնը (չեմ ըսեր վերակազմութիւնը) տեսնելու, որուն բաղդէն երկար տարիներէ ի վեր զրկուած է վիճակը, ինչպէս շեշտեցինք արդէն Արեւելքի մէջ։

«Քաղաքիս առաջնակարգ վաճառականներէն Մելքոն էֆ. Սարգիսեան որ իր նորահաստատ մասնաճիւղին գործերուն կարգադրութեանը համար Ատաբազար կը գտնուէր՝ անցեալ կիրակի գիշեր ժամը մէկին ատեններ մինչդեռ իր տունը պատուհանին տակ նստած էր, փողոցի կողմէն չարագործին մէկը գնդակի հարուած մը կ՚ուղղէ. բարեբաղդաբար գնդակը կը վրիպի, առանց որ և է վնաս պատճառելու ենթակային։ Նոյն իրիկունէն՝ հարկ եղած ջանքերը չեն պակսիր չարագործը ձերբակալելու համար։ Յոյս մեծ կայ թէ շնորհիւ կայս. կառավարութեան և Նիկոմիդիոյ կառավարիչ Քեազիմ պէյի ու տեղական իշխանութեանց, չարագործը պիտի ձերբակալուի. արդէն, իբր կասկածելի՝ Ատաբազարի բնակիչներէն մէկը Հայտար փաշայէն Սկիւտարի ոստիկանութեան յանձնուած է։»

—Ռուսաց հոգեւոր բարձր իշխանութիւնը, կը գրեն Թիֆլիզէն, այնպէս կարգադրել է, որ ռուսների հետ կրօնով մի, բայց ազգութեամբ տարբեր ժողովուրդների եկեղեցիներում ժամասացութիւնը կատարուի ծխականների մայրենի լեզուով. եթէ ծխականները խառն են, ժամասացութիւնը պէտք է կատարուի երկու լեզուով, իսկ եթէ ծուխերի մէջ կան զանազան ազգութիւններ, այն ժամանակ երեք լեզուով ևս։ Ընդ սմին ոչ-ռուս ազգութեան պատկանող ժողովուրդներին ընդհանուր ռուսական պրաւոսլաւ ժամասացութեանը ծանօթացնելու համար պէտք է երբեմն երբեմն սլաւեան լեզուով էլ կատարել ժամասացութիւնը։

—Իգտամ Պիթլիսի գաւառական թերթէն կ՚արտատպէ հետեւեալը.

«Պիթլիսի կուսակալութիւնը Մուշի կառավարչին մէկ տեղեկագրէն իմանալով որ Պուլանըք գաւառակի Լիզ գիւղին և գիշեր մը ետքն ալ Քօշաք գիւղին երկու եկեղեցիներէն գողութիւն կատարուած է, խիստ հրամաններ տուեր է չարագործները ու գողօնները երեւան հանելու համար։ Ուստի Պուլանըքի գայմագամը անձամբ քննութիւն կատարելով հաստատեր է թէ Լիզ գիւղին եկեղեցիէն կատարուած գողութեան հեղինակներն են նոյն գիւղէն Սահակ քահանայ, Յակոբ անուն յոռի վարմունքի տէր մարդ մը և ասոնց ընկերները, թէ Սէտօ, նախորդ մուխթար Վահան, նախորդ քարտուղար Յակոբ, Արթին, Գէորգ, Յոհաննէս, Պատօ, Խաչէր, Մէքրի ու Գրիգոր անուն անձերուն համար ալ կասկած կայ և թէ գողութիւնը դուրսէն կատարուածի պէս ցոյց տալու նպատակով թէև եկեղեցիին պատուհանէն քանի մը քար փլցուցած են, բայց գողերը եկեղեցիին իրենց ծանօթ դուռնէն մտնելով, խաչ մը, աւետարան մը, եկեղեցական կարգ մը գիրքեր ու զգեստներ գողնալով, զանոնք նախ ամբաստանեալներէն Սէտոյի տունը պահեր են և յետոյ Մկըրօ անուն մարդուն կռնակը տալով մօտը գտնուած Հոշկէլտի գիւղին Ջաղացքին մէջ պահեր են։ Գողօնը ամբողջովին Ջաղացքէն հանուելով ամբաստանեալներուն հետ գաւառակին կեդրոնը ղրկուեր է դատական պաշտօնեաներու կողմէ ըստ օրինի քննութիւն կատարուելու և գողօնները պէտք եղածներուն յանձնելու համար։ Գայմագամը անկէ Քօշաք գիւղը երթալով այն տեղի եկեղեցիէն կատարուած գողութեան մասին ալ քննութեան ձեռնարկեր է։

«Գայմագամը հաստատեր է թէ եկեղեցիին շուրջը ծակուած կամ փլած տեղեր չկան, թէ եկեղեցիին չորս կողմը պաշտպանուած չէ. պատուհանները երկաթեայ ցօղեր չունին և դուռը դիւրութեամբ կը բացուի, որով կարելի է եկեղեցիէն ներս մտնել։ Այդ եկեղեցիի քահանան՝ Վարդան՝ ըսեր է թէ եկեղեցական հին զգեստներ ու շապիկներ և չորս խաչ գողցուած են։ Գայմագամը քննութիւնները շարունակեր և Վարդան քահանան յայտարարեր է թէ գողօնները երեք օր ետքը եկեղեցիին մէջ նետուեր են։ Գողերը գտնելու համար քննութիւնները առաջ կը տարուին։ Գայմագամը հեռագրեր է թէ այդ գողութեան դէպքերէն երեք օր առաջ, Մուշի առաջնորդական տեղապահին կողմէ իբրեւ աքսոր Պուլանըք գաւառակի կեդրոնը՝ Քօփ գիւղի եկեղեցին ղրկուած քահանայ մը գիշեր մը Լիզ գիւղը և գիշեր մըն ալ Քօշաք գիւղը մնացեր է և թէ անոր այդ տեղերէն հեռանալէն ետքը պատահեր են գողութեան դէպքերը»։

Հեռագիր

ԼԱ ՀԷ, 27 մայիս.— Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին առաջին յանձնաժողովը երկու մասի բաժնեցաւ՝ որոնք երէկ սկսան քննել իրենց ներկայացուած խնդիրները։ Երրորդ յանձնաժողովին մէջ, Ֆրանսական առաջին պատուիրակ և նոյն յանձնաժողովին նախագահ Պ. Պուրժուա երկարօրէն խօսեցաւ տէրութեանց միջեւ ծագող անհամաձայնութիւնները խաղաղասիրական միջոցներով անհետացնելու սկզբունքին վրայ և թուեց այս մասին եղած ռուսական առաջարկութիւնները։ Անգլիական առաջին պատուիրակ Սըր Բոնսէֆօթ առաջարկեց անմիջապէս վիճաբանութեան ենթարկել միայն իրաւարար ատեանի մը կազմութեան խնդիրը, բայց ետ առաւ իր առաջարկը, որովհետեւ յանձնաժողովը փափագ յայտնեց իրեն ներկայացուած խնդիրները կարգով քննելու։ Յանձնաժողովը մասնաժողով մը ընտրեց՝ ներկայացուած վաւերագիրները քննելու համար։

—Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար Պ. տը Պօֆօռ այսօր Աուիծ պատուանշանին մեծ խաչը յանձնեց խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին նախագահ Պ. տը Սթալի։

ԲԷՐԼԻՆ.— Լա Հէյէն կ՚իմացնեն թէ Ռուս պատուիրակութիւնը՝ Դեսպանախորհուրդին առաջարկած է իրաւարարական միջազգային միայն դատարան մը հաստատել՝ խաղաղութեան պահպանումին համար։

ԳԱՀԻՐԷ.— Պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Աղեքսանդրիոյ հիւանդանոցին մէջ չորս ժանտախտ վարակուողներ կը գտնուին։ Մինչեւ հիմա մահ չէ պատահած։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Այսօր ժանտախտի նոր վարակում մը տեղի ունեցաւ։

ԹՈՒԼՈՆ.— Հրարուեստութեան վարժարանին մէջ, փորձի պահուն ռումբ մը պայթեցաւ. վարպետներէն մէկը սպաննուեցաւ վայրկենապէս. տասը հոգի վիրաւորուեցան, որոնցմէ մէկը ծանր կերպով։

ՊԷՐԼԻՆ.— Հիւծախտին դէմ մարտընչելու համար կազմուած համաժողովը իր նիստերը փակեց՝ «Կեցցէ՛ Գերմանիոյ կայսրն ու կայսրուհին» աղաղակներով։ Ֆրանսական պատուիրակ Բրուի. Պրուարտէլ համաժողովին անդամները հրաւիրեց 1900ի արուեստահանդէսին պահուն Բարիզ գումարուելիք բժշկական համաժողովին։ Նիստերուն վերջանալէն ետքը, հացկերոյթ մը միջոցին, համաժողովին նախագահ Ռաթիպօր կոմսը բաժակ պարպեց Վիլհէլմ Կայսեր կենացը և Բրուի. Պրուարտէլ ալ կայսրուհիին կենացը։

ԲԱՐԻԶ.— Աժանս Հավաս կ՚իմանայ թէ Պ. Մանօ առտուն ընդունած է Պ. Պալլօ-Պօբբէի տեղեկագիրը՝ որ Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութեան կը յանգի՝ Տրէյֆիւսը ղրկելով նոր զինուորական ատեանի մը առջեւ։

—Մեծ Պասսամի կաթոլիկ միսիոնարներու վայրը բոլորովին այրեցաւ մեծ հրդեհի մը միջոցին։ Երեք կրօնաւորներ մեռան։

—Հանրապետութեան Նախագահը ընդունեց Կալլիէնի զօրավարը, որ Էլիզէի պալատին մէջ տրուելիք հացկերոյթին ներկայ պիտի գտնուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէքինէն հասած լուրեր կը հաւաստեն թէ չինական կառավարութիւնը որոշած է մերժել ռուսական վերջին առաջարկը՝ մինչեւ Մանչուրիա երկարող երկաթուղիի գիծի մը հաստատման մասին։

—Բարեյուսոյ Գլուխէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի անգլիական հպատակները աղերսագիր մը ստորագրեցին՝ ո՛ և է օտար միջամտութեան դէմ բողոքելով։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական դրամատուններու անդամներէն շատերը՝ որոնք դժգոհ են կառավարական պարտքին գլխաւորին վճարման դադրեցուցուելէն, դատարանի պիտի դիմեն։

ՍՈՖԻԱ.— Կը ծանուցանեն թէ դահլիճը պիտի ջանայ բեկանել բազմաթիւ ընդդիմադիր երեսփոխաններու ընտրութիւնը՝ առեւտրական պայմանադրութեանց քուէարկումը ապահովելու համար։

ՀՌՈՄ.— Խորհրդարանին մէջ, նախարարապետ Պէլլու զօրավարը ըսաւ թէ երեսփոխանական ժողովը կը մերժէ երէկ բանակին դէմ ուղղուած նախատինքը և հայրենիքին դէպի բանակը ունեցած աքանչանքի և երախտագիտութեան զգացումները կը յայտնէ։ Նախարարապետին այս յայտարարութիւնը բուռն ու երկարատեւ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ ժողովին մեծամասնութեան կողմէ։ Ծայրագոյն ձախակողմը սակայն միշտ ընդդիմեց նախարարապետը և արգելք ըլլալ ուզեց անոր խօսելուն. նիստը դադրեցուեցաւ քառորդ մը չափ։ Նախարարապետը յանձնարարեց պատերազմական գործոց նախարարին որ խորհրդարանին այս համակիր ցոյցը հաղորդէ բանակին (ծափահարութիւններ)։ Ընկերվարական երեսփոխան Պ. Ֆէրրի յայտարարեց թէ ինք Ափրիկէի զինուորներուն քաջութիւնը գոված է և թէ չէ ուզած բանակը նախատել։ Պ. Ֆէրրի ըսաւ նաեւ թէ զօրավարի մը ունեցած ընթացքը միայն հաստատած է։ Երեսփոխանական ժողովին ատենապետը ըսաւ թէ Պ. Ֆէրրի իր այս յայտարարութեամբ կ՚ուզէ երէկուան ըսածները և թէ ասով միջադէպը կրնայ փակուած նկատուիլ։

Այնուհետեւ ժողովը ձեռք առաւ երէկ սկսուած վիճաբանութիւնը։ Նախարարապետին խնդրանքին վրայ, ժողովը որոշեց երկուշաբթի օրը վիճաբանիլ բոլոր հարցապնդումներուն վրայ,—բացի անոնցմէ՝ որոնք արտաքին քաղաքականութեան կը վերաբերին,—և հինգշաբթի օրը ձեռք առնել քաղաքական միջոցներու խնդիրը։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԷՆՆԱ, 28 մայիս.— Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը այսօր Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանադրութեան խնդրին վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին և ելմտական նախարար Պ. Քալէյի հետ։ Երեսփ. ժողովին աջակողմեանները բացարձակ հաւանութիւն յայտնեցին նախարարապետ Թուն կոմսին ընթացքին՝ պայմանադրութեան խնդրին մէջ։

ԲԷՇԹԱ.— Հունգարիոյ նախարարապետը ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ դահլիճը պետական պայմանադրութեան խնդրին մէջ անդրդուելի պիտի մնայ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Պ. Քամփէլարի յուղարկաւորութիւնը բուռն միջադէպերու պատճառ կ՚ըլլայ։ Պ. Քամփէլարի ընտանիքը ընդունած չըլլալով որ ազգային յուղարկաւորութիւն կատարուի՝ տէրութեան ծախքով, կառավարութիւնը որոշեց զինուորական պատիւներ չընծայել։ Կը կարծուի թէ այդ միջադէպերը պատճառ ըլլան նախարարական մասնակի փոփոխութեան մը։

ՀՌՈՄ.— Երեսփ. ժողովի ատենապետին ընտրութեան միջոցին ընդդիմադիրները նորէն Պ. Ծանարտէլլին պիտի առաջարկեն։ Կառավարութեան ընտրելին է Պ. Պիանքերի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Այսօր ժանտախտէ նոր դէպք չպատահեցաւ։ Նաեւ մահ չը պատահեցաւ հիւանդանոցին մէջ ուր վեց վարակեալ կը դարմանուին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Վերջացող շաբթուան մէջ հասաւ 8000 քիլէ կակուղ ցորեն Վառնայէն, 4000՝ Կիրքայէն և 2000 Պրաիլայէն։ Կարծր ցորենէն հասաւ 15,000 օխա և ծախուեցաւ օխան 42-43 փր. ի։ Հաճար.—Վաճառում չի կայ։ Եգիպտացորեն.—Հրապարակը ոգեւորուած է. 500 պարկ ծախուեցաւ Սեւ ծովու տեսակէն, օխան 21-23½ փարայի։ Գարի.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Վարսակ.—Վաճառում չկայ։ Թռչնակեր.— Վաճառում չկայ։ Սուսամ.—200 պարկ ծախուեցաւ Պոլսոյ համար, օխան 93-94 րր. ի։ Լուբիա.—200 պարկ ծախուեցաւ Սեւ ծովու տեսակէն, պարկը 82 83 ղրուշի։

ԱԼԻՐ.— 3000 պարկ հասաւ Օտեսայի տեսակէն, պարկը 80—104 ղրշ. ի, 3500 պարկ Վառնայի տեսակէն, պարկը 76 ղրշ. ի, և 1000 պարկ Պրայիլայէն, պարկը 84-87 ղրշ. ի։

ԴԱՂՁԱԲԵՐՔ.—Ճաւար.—Թրիւքթէէն հասաւ 5400 պարկ և Ռուսիայէն 300 պարկ։ Ծախուեցաւ 5400 պարկ Թրիւքթէի տեսակէն, կենդինարը 86-90 ղրշ. ի և 300 պարկ ռուսական, կենդինարը 86 ղրշ. ի։ Խաճուճ.—1040 պարկ ծախուեցաւ 100 օխան 5½ 5.80 օսմ. ոսկիի։ Բրինձ.—700 պարկ եգիպտական հասաւ, պարկը 78-81 ղրշ. ի, 600 պարկ ռանկուն, պարկը 104 ղրշ. ի և 100 պարկ ճարոնական, պարկը 140 160 ղրշ. ի։ Պղպեղ.—Ժամանում և վաճառում չի կայ։ Սիպերիական կարագ.—Թականրօքի տեսակին վրայ քիչ մը գործ եղաւ օխան 12 ղուրուշէն. Մոմ.—Ոչ հասաւ և ոչ ալ ծախուեցաւ։ Բարիղ.—Թրանսիլիի ընթացիկ գործառնութիւնը նոր սնտուկը 18 ղրշ. էն։ Ռուսականին սնտուկը 22½ և ռումանականինը 22½ ղրշ. ոսկեդրամ կ՚արժէ մեր հրապարակին վրայ։

ԱԼԿՈԼ.— Շաբթուան մէջ հասան 16 տակառ հունգարական. 41-42 օխան մէկ օսմ. ոսկիի և 68 տակառ Թէրէբինոքօ 39½-40 օխան մէկ օսմ. ոսկիի։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ.—Կարեւոր գործառնութիւններ։ Քարտիֆին թօնը կարժէ 23½ շիլին և Նիւքասլինը 21½ շիլին։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ.— Անկարեւոր գործառնութիւններ։

ԱՐՏԱԴՐՈՒԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիկ.—600 հակ ծախուեցաւ օխան 22¼-22½ ղրշ։ Բուրդ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Բամպակ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Մեսախս.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Գիները բարձրանալու հակամէտ են։ Կապերs.—Այլեւայլ տեսակներէ ծախուեցան 4000 օսմ. ոսկիի արժողութեամբ. —Դեղին մեղրամոմ.— Վաճառում չկայ։ Ճեհրի.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Գխտոր.—Վաճառում չի կայ. հրապարակը հաստատուն է. Մուսուլի սեւին օխան 7-7½ ղրշ. կ՚արժէ, ճերմակինը 8 8½։ Մորք.—Վաճառում չի կայ։ Ընկոյզ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Կաղին.—Վաճառում չի կայ գիները կը բարձրանան, որովհետեւ հունձքը գէշ է կ՚ըսուի։ Պտուղ.—Հրապարակին վրայ գրեթէ գործ չեղաւ։ Աֆիոն.—6 սնտուկ ծախուեցաւ դեհքարայի տեսակէն, օխան 105-110 ղրշ. ի։

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ. րդ երեսը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	08½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	11
Ամէնէն վար գին	»	25	06
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	128	—
Ամէնէն բարձր գին	»	128	37
Ամէնէն վար գին	»	127	50

ԲԱՑՈՒՄ 17 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	10
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	128	37
Օսմանիյէ		418	—
Ռէժի		300	—
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹԹ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	—
Տօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	5	05
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	27
Թրամուէյ բաժնեթ.		610	—
» ժուիսանս		190	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	265	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	462	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիզ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	86	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	15
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	01½
» » » չէք	»	22	98
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	93¾

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	37
» » » Գ.	»	27	—
Դ.) բաց.	»	22	87
) զոց.	»	22	87
Փոխառութիւն Գասապա	»	84	
Օսմ. 3½ %	»	78	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	50
Այտընի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	105	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		109	81
Հելլենական 5 %	»	44	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	
Ռանթ » 4 %	»	37	
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» Նոր » 6 % 1892	»	94	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	40
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 27 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.	) բաց.	Ղրշ	23	—
	) զոց.	»	23	—
» » » Բ.		»	48	10
» » » Գ.		»	27	20
Օսմանիէ		»	418	—
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	130	25
Օսմ. Ռէժի		»	300	—
Օսմ. Կայս Պանքա		»	583	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		»	102	27
Քրէտի Լիոնէ		»	965	—
Պանք տը Բարի		»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ		»		
Իտալական Ռանթ		»	95	95
Սպանիական արտաքին		»	64	25
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	205
Դրամազեղչ		»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 27 Մայիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	130	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	325

ՎԻԵՆՆԱ, 27 Մայիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	65	10
Օսմ. Ռէժի	»	138	—

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բէրա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

17 Մայիս 1899
Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 759.
Ջերմաչափ 25.
Օդը պայծառ։
Կէս օր.— Ժամը 4.33։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	20
Սելանիկ	—	23
Իզմիր	—	17
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	17
Պրուսա	—	—
Արճանկել	—	8
Պետերսպուրկ	—	15
Մոսկուա	—	13
Բարիզ	—	8
Վիեննա	—	10
Օտեսա	—	18
Սոֆիա	—	17
Աթէնք	—	22

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

Կ՚ՈՒԶԷ՞Ք ՈՒՆԵՆԱԼ եղանակին համեմատ անգլիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և ընտրելագոյն քումաշներ, բանթօլոններ, տեսակ տեսակ շալագներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահճէ-Գաբու Համիտիէ ճառոտէսի թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 35—70

ՕԳՈՍՏ ՄՈՐԻԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888
Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Օգոստ եւ Պոլին,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղը իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս տիտարուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւանդ այդ յաջող պատաստութեան մէջ։ ՏՐ. Մ. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Եթէ կուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԱԼԻԳՆՈՄՈՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

Մազերը, մօրուքը և պեխերը ներկելու և պահպանելու յատուկ քիմիական մազի ջուր։
Վեհ. Սուլթանի տարրագէտներէ Տոքթ. Սինկրոս էֆ. և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճելալեանցովսէփէֆ. ընկերակցութեամբ պատրաստուած

Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է։
Մազերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մորթը արատելու։ Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտագրին մէջ։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ և մթերապահ բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սթավրաքի, սափրիչ, Բէրա, Մեծ-Փողոց, թիւ 158 Սիթէ տ՚Ալէբի քով։
Պոլսոյ կողմը մեծ մասնաճիւղ, Մահմուտ բաշա, 131 թիւ. Արամ Սօղանճեանի մազի ներկի վաճառատունը։
Կը ծախուի Բէրա, Պօն-Մարշէ վաճառատան մէջ, ինչպէս նաեւ Իգիտոր, և Ֆիկարոյի սափրիչի խանութները։ Ղալաթիա, Գարաքէօյի պողոշաճիին դիմաց, Պ. տամանտիտիսի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու Իզի Գաբուլը դեղարանը, Պալըգ Բազարօղլուսի երաժշտական գործիքներու վաճառատունը. Ֆրնթըգլը, Պ. Թէոտորիտիսի դեղարանը. Պէշիկթաշ Զինճիրլի դեղարանը. Գատըգէօյ Իլիա սափրիչի խանութը. Սկիւտար գլխաւոր դեղարաններուն մէջ։ 146 48—52

ԲԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
· L'UNION ·
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քոչարեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թահտաքալէին խան. Օսմ. Պանքային դէմ։

ԲԱԶԷ
Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սիրքէճի Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի, Եենի Չարշի թիւ 5-6.
Վաճառատունս՝ իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հաւատարիմ ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արդոյ հասարակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի բնական եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինաց տներէ և այնպիսի գիներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 0/0 չահ մը պիտի գտնեն վաճառատանս պատուասիրողները։
Բազէի հիմնադիրը, հրապարակիս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրերն լինելով, իրենց նպատակն եղած է տպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի սպառումն բարձրացնել մեծաքանակի փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ։ Ահա Բազէի անմրցելիութեան գլխաւոր գաղտնիքը։
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

ԻԼԱՆ
(Բօրսա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)
Իւչիւզ օնպէշ սէնէյի ռուսթամանէյէ լէվազըմընտէն օլմագ իւզրէ միւսթախսամը իգթիզա իտէն պին քիլօկրամ իբի նէվ էվրաքը քէարի ինճէ սիճիմ չէրաիթ լազմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունմըշտըր տան մէզքիւր սիճիմէրի իթայէ թալիպ օլանլարըն շէհրի հալ րումինին եիրմի էթտինճի բէշշէնպէ կիւնիւնէ գատար եւլօմ նիսպէթինտէ թէքմինաթը նագտիյէլէրիլէ պէրապէր Բօրսա վէ Թէլէղրաֆ Նէզարէթի Խազինէ Միւտիւրիյէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Ֆի 15 մայիս սէնէ 315 351

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000.000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջ հրդեհի ապահովագրութեան մէջ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք յայժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ատողաչիթեայ, որ ունիմք լիագոյն իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԶԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Զանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գրասենեակ թիւ 1

ԼԱ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաեին Միջազգային Ընկ.ն կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր. աւելի։

Լ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ թակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ տրրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնդիչ-Պատուիրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396

(Եանըգ թիւրպէի դէմը, Պէր Ջըրանեան տեղ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադառնալի ցաւած ակռաներն ալ առանց ցաւի կը լեցնեն։ ...

Նորանոր եզանակաւ, ոսկի, ճենապակէ, և ճիգացեալ արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, ...

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թերաբուծական գծերը և ամենակատարելագործեալ ...

Ս. Գ. Ջաձանները կ'ընդունին օրերն ալ, (...) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (...) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաղղիերէն կրնան գիմել իրենց բնակարանն, թիւ 1 ...

ՌՈՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ճ. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Ֆերմանի վրայ
(Կրեմուց Մուսալեան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՊՊԷՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական
(... Սեֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց և կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըեն
Ցակորեան խան, Վոյվոտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Ջասօլս
Մահմուտպաշա, Զաբչըլը խան, թիւ 21
194

Լ'ԱՆԳՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Լոմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիտէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒԹ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՓՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ
176

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 18 30 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 19 31 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Բիւս)։
Եշ. 20.1 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 20.1 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 21 2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 582

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1089	Գօթօ	1427	Եօզօ	1911	Մալմօ	724	Բօզարիօ	188
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2303	Կրօտնօ	1685	Մարէնկօ	2278	Սանֆօ	1115
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբիօ	1755
Արիօսդօ	2377	Տրոտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Մէրատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Քասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէդօ	1300
Քօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քրեվօ	1076	Տրարօ	1718	Հումպէր	592	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1058	Թօրիօ	3327
Քլֆֆալօ	4431	Էկրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1510	Ճիւնօ	1030	Օնէլլօ	4038	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրատօ	1481	Քլէսօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2479
Գամէօ	1244	Ֆլաւօ	954	Քօլէնսօ	2807	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլոլանդօ	1828	Քօմօ	1700	Բալօ	510	Վօլօ	1289
Զիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1063	Բիսանօ	2223	Վօլթուրնօ	2368
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4562	Լէբանդօ	2272	Բինօ...	1658	Եէմօ	1350
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Բօլլօ	1318	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօսէօ	1789		

Տորօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի Հըլլ և ամսոյս 25ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ճ. ՀԻՒ ԷՆՏ ԲԻՏԸ
Թիւ 17—18. ... Միւլթ խան, Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ և Արեւելեան գիծը բռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրդօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արըժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Քոսդոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 էրեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով։ Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնոյ հետազօտութիւններուն արդիւնքը։ Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է։

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գիրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իբրեւ ստաար, երբ կ'ուսանին իմենց Սուրբ Գիրքը։

Գրքին գինը մէկ մեճիտիյէ է, թէեւ կ'արժէ աւելի քան երկուատիկը։

Տղայոց Աւետաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղրշ.։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաև բարոյական և հրահանգին մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Փինճանճըլար Եօգուշու։ 173

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Գործարանին նշանը

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն հաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒՇԱՒՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԴԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ, Գորֆուլ, Մէտիթէրանէան և Սեւ Ծովի գիծը բռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէլպըր	3000	Օսայրիս	2250
Փէճանդրուս	3000	Բէրա	3250
Ճարրօ	3000	Սֆինքս	2000
Սամանըլ	3000	Գասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Պըլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Այս ընկերութեան շոգենաւերը կ'երթեւեկեն Լիվէրբուլ և Արեւելեան գիծը

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Փօթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7394	Մարաթօն	2403
Ուլդօնիա	7268	Աթլաս	2393
Քամբանիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Քալմիրա	2144
Սիթիա	4857	Քրինիտատ	1323
Ալճէրօ	2143	Մորօքքօ	1855
Քէտար	1376	Քամպանիա	12950
Շէբալուրի	1814	Լուքանիա	12950
Ֆագալոնիա	4841		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալներ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՄՈՒՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (31)

ԼՈՒԻ ԲՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Բ. ՄԱՍ

ԾՈՎԱՀԷՆՆԵՐԸ

Երկուքն ալ սոսկալի հարուածներ կու տային իրարու։

Ծերուկը որ գերմաներէն լեզուով կը հայհոյէր՝ Աստուածն ու սատանան իրար խառնելով, հսկայ մըն էր՝ հինգ ոտք բարձրութեամբ։

Ըմբիշի կատարեալ տիպար մը որ կը յախորտար չարունակ։

Միւսը՝ դեռատի պատանի մըն էր, հնչուն ձայնով մը և արկղերէն կը խօսէր։

Հազիւ տասնըութը տարեկան կ'երեւար թէեւ, բայց հակառակ ատոր, սքանչելի ճարպիկութեամբ ու դիւրաշարժութեամբ կը գործածէր ձեռքի աճապին թուրը։

Դաւիթն ու Գողիաթը բլլային կարծես իրենց այդ դիրքին մէջ։

Հարուածները միշտ սաստկութեամբ կը փոխանակուէին։

Հսկան՝ վայրագութեամբ կը կռուէր, գրգռուած վիճակով մը, մինչդեռ պզտիկը կատարեալ պաղարիւնութիւն մը կը ցուցընէր։

Կով մը սպաննելու ընդունակ հարուածներ կ'իջնէր մեծը, թէեւ պզտիկը միշտ կը խուսափէր անոնցմէ, սքանչելի ճարպիկութեամբ մը։

Առաջ, անիկա արհամարհոտ կերպով սկսած էր կռիւը՝ բայց պզտիկին սուրը քանի մը անգամ զինքը շոյելուն՝ աւելի ուշադիր դարձած էր, մենամարտի մասին իր ունեցած բովանդակ ընդունակութենէն օգտուիլ ջանալով։

Երեսունի չափ նաւազներ անտարբերութեամբ զանոնք կը դիտէին, թէեւ առանց կռուողներուն շարժումները աչքէ վրիպեցնելու։

Պզտիկ լափշիկ մըն ալ կար առաջին կարգին վրայ՝ որ միեւնոյն ուշադրութեամբ կը հետեւէր կռուին երեւոյթներուն։

Վայրկեան մը՝ դադար մը տեղի ունեցաւ։ Գերմանացին կատաղութեամբ ճեղի սրուակ մը առաւ և մէկ ումպով խմեց զայն։

Խափշիկն ալ քիչ մը ռոմ երկնցուց պզտիկին որ մերժեց, ջուր միայն ուզելով։

Եւ չըմբիկները լաւ մը թրջելէ ետքը, կրկին վերցուց սուրը՝ և ըսաւ իր հակառակորդին։

—Եթէ երբեք պարոնը կ'ուզէ։

Միւսը պաշտպանեց ինքզինքը։

Գրաւներ դրուած էին նաւաստիներուն միջեւ։

Հսկան սկսած էր նուազ վստահութիւն ներշնչել անոնց։

Պզտիկը երթալով ամենուն համակրութիւնը կը շահէր։

Իր ճկունութիւնը, պաղարիւնութիւնը, կորովը և մանաւանդ այն հրաշալի վարպետութիւնը՝ որով միշտ իր ահարկու հակառակորդին տուած սոսկալի հարուածներէն կը խուսափէր, մեծ փոփոխութիւն մը առաջ բերած էին բոլոր հանդիսականներուն վրայ։

Արդիւնքը երեւան ելլել պիտի գար անշուշտ։ Կռիւը մօտ էր վերջանալու։

Քանի մը վայրկեանէն թերեւս երկուքէն մէկը մեռած պիտի ըլլար։

. . . .

Նաւը՝ որ ամերիկեան դրօշ մը կը կրէր և որուն կամրջակին վրայ այս տեսարանը պարզուած էր, գեղեցիկ եռակայմ մըն էր որ բոլոր առագաստները պարզած դէպ ի հարաւային Ամերիկա կ'ուղղուէր։

Ամբողջովին սեւ ներկուած էր։ Ճօրճ Ուաշինկթըն անունը կար վրան և կմախքն ալ այն աստիճան նուրբ շինուած էին որ ամենէն արագաշարժ նաւերէն մէկը կրնար համարուիլ։

Ամբողջ նաւուն վրայ մաքրութիւնը կը տիրէր, իբր թէ մարտանաւ մը ըլլար ան։

Այն 25—30 մարդիկը որոնք կռիւը կը դիտէին, վաղեմի նաւաստիներ կ'երեւային իրենց կիսարաց կուրծքով որ այրած էր արեւէն և մանաւանդ այն արտայայտիչ դէմքով՝ որով ծերուկ նաւաստիները, ծըշմարիտ «ծովու գայլ»երը կը յայտնուին։

Գերմանացին միայն անոնց չէր նմանէր։

Այս քանի մը տեղեկութիւններէն ետքը, բացատրենք թէ ինչո՞ւ այդ մենամարտը տեղի կ'ունենար։

Օր մը առաջ, Ճօրճ Ուաշինկթըն Փրանսական դրօշի տակ կը նաւարկէր՝ Ռոն անունը կրելով։

Գրեթէ բոլոր նաւաստիները Փրանսերէն կը խօսէին և նաւն ալ դրիշ գոյն մը ունէր։

Այդ փոփոխութիւնը գաղտնիք մը կը ծածկէր անշուշտ։

Այն պահուն ուր Փրանսական դրօշը կայմէ ի վեր բարձրացուեցաւ, նաւազները ողջունեցին զայն։

Մինակ, գերմանը հայհոյել սկսաւ՝ անհասկնալի լեզուով մը։

Պզտիկ Փրանսացին որ այն պահուն անոր քովը կը գտնուէր, չկլլեց իր դրօշին եղած անարգանքը և առանց ժամանակ կորսնցնելու, հնչուն ապտակ մը փակցուց անոր երեսին։

Հսկան՝ սոսկալի կերպով կատղած, անոր վրայ խոյացաւ և ուզեց ոտքէն բռնելով ծովը նետել։

Պզտիկը սակայն, սքանչելի շարժումով մը կռնակը դարձուց անոր և զօրաւոր կից մը տալով գետին տապալեց ահագին մարդը։

Այդ միջոցին երկրորդ նաւապետը վրայ հասաւ և առանց իսկ կռուին պատճառը հասկնալ ուզելու, շղթայի զարնել տուաւ երկուքն ալ։

Նաւի վրայ կատակ չ'ըլլար։

Եւ այն վայրկեանին՝ ուր այս գործողութիւնը տեղի կ'ունենար, հրամանատարը դուրս ելաւ իր խցիկէն։

Պզտիկը չիտակ անոր քովը վազեց պոռալով.

—Հրամանատա՛ր, արդարութիւն, արդարութիւն։

—Ի՞նչ կայ հարցուց հրամանատարը պաղ կերպով։

Երկրորդը՝ երկու բառով անոր հասկըցուց եղածը։

Հրամանատարը հրամայեց որ իր սենեակը բերեն երկու կռուողներն ալ։

Երբ հոն գացին։

—Խօսեցէ՛ք, ըսաւ Փրանսացիին, բայց մի երկարէք։

Պզտիկը անոր բացատրեց թէ ինչպէս անարգած էին իր դրօշը։

—Լաւ, ըսաւ հրամանատարը, ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ հիմա։

—Անարգանքը ընողը այս անբանն է. կ'ուզեմ որ զէնքով հատուցում մը ընէ ինծի։

Գերմանը կատաղի նայուածքներ կ'ուղղէր անոր՝ բոլորովին այլակերպուած դէմքով մը։

—Բայց խե՞նդ ես, տղա՛ս, ըսաւ հրամանատարը՝ որ վերջին ծայր հետաքրքրուած էր տղուն վստահ չեչտէն։

—Այո՛ հրամանատար, կատաղութեան պատճառով խենդեցած մը։ Ես ինքզինքս անպատուուած կը զգամ բոլոր այս մարդոց աչքին։ Անշուշտ դուք աւելի լաւ կը զգաք բոլոր ասոնք, քանի որ հակառակ այն տարօրինակ արհեստին՝ զոր ի գործ կը դնէք, մարդ մըն էք վերջապէս։

—Հէ՞... ըրաւ հրամանատարը՝ բեխերը անոր ուղղելով։

—Ներեցէ՛ք, ըսաւ պզտիկը՝ առանց սակայն պաղարիւնութիւնը կորսնցնելու. գլուխս դարձած է բոլորովին. բսել կ'ուզէի որ դուք ալ եթէ իմ տեղս ըլլայիք, միեւնոյնը պիտի ուզէիք ընել։

«Սա ալ կայ որ առանց այս անարգանքը սրբած ըլլալու, բնաւ պիտի չկրնամ տօքթէօռ Լաբէրիէրի և Պ. Անտրէ Բ.ի ներկայանալ։

—Անտրէ Բէ՛... է՛... ի՞նչ ըսիք. Անտրէ Բէ՛ն, ըսաւ յանկարծ հրամանատարը՝ որ հակառակ իր պաղարիւնութեան չէր կրցած լսած անունին իր վրայ ստած յուզմունքը զսպել։

(Շարունակելի)